

Werken in de Bijbel

Met je handen

Hans Vermeulen

Inhoudsopgave

Werken in de Bijbel – Met je handen

Voorwoord	03
1. De boer – zaaien en wachten	04
2. De herder – zorgen voor de kudde	09
3. De visser – werken op het water	16
4. De timmerman – bouwen en maken	23
5. De pottenbakker – werken met klei	30
6. De wijngaardenier – zorgen voor de wijngaard	37
7. De landarbeider – werken voor je brood	44
8. De bouwer – steen voor steen	53
9. De visser die mensen ging volgen – Petrus	61

Voorwoord

Werken met je handen

Werk hoort bij het leven. De één werkt op een boerderij. De ander werkt in een winkel, op kantoor of in de bouw. Iemand zorgt voor mensen. Een ander werkt met machines, met dieren of met zijn handen. En er zijn ook mensen die niet meer werken omdat ze met pensioen zijn. Of mensen die geen baan hebben. Toch betekent dat niet dat ze niets doen. Zorgen voor een ander, vrijwilligerswerk doen, een kleinkind helpen of gewoon klaarstaan voor iemand, kan ook heel waardevol zijn. De Bijbel spreekt verrassend vaak over werk. Over boeren en herders. Over vissers en timmermannen. Over mensen die bouwen, zaaien, oogsten en handeldrijven. Dat zijn geen toevallige verhalen. God kent het gewone leven van mensen.

Hij weet wat het betekent om vroeg op te staan, hard te werken, moe thuis te komen en soms te wachten op resultaat. Hij weet ook dat werk niet altijd gemakkelijk is. Soms lukt het niet. Soms wordt je werk niet gezien. En soms vraag je je af of wat je doet eigenlijk wel belangrijk is. In dit eerste deel kijken we naar mensen die vooral met hun handen werken. We ontmoeten boeren, herders, vissers, bouwers en andere mensen uit de Bijbel. We ontdekken hoe hun werk eruitzag en wat we daarvan kunnen leren. Maar dit boek gaat uiteindelijk over meer dan werk. Het gaat over mensen. Over zorgen voor elkaar. Over verantwoordelijkheid. Over trouw zijn. Over wachten. Over samenwerken. Over talenten gebruiken. En over vertrouwen op God. En steeds opnieuw komen we bij Jezus uit.

Jezus kende het gewone leven. Hij groeide op in het huis van een timmerman. Hij riep vissers terwijl zij aan het werk waren. Hij vertelde verhalen over boeren, herders, arbeiders en wijngaarden. Jezus laat ons zien dat God niet alleen geïnteresseerd is in de grote dingen van ons leven. Hij is ook betrokken bij de gewone dingen. Bij het werk dat iedere dag gedaan moet worden. Bij de mensen die niemand bijzonder vindt. Bij de kleine dingen die vaak onopgemerkt blijven. Misschien herken je jezelf in één van de mensen die je in dit boek ontmoet. Misschien ben je iemand die graag de handen uit de mouwen steekt. Misschien ben je juist iemand die moe is geworden van werken. Misschien kun je niet meer werken zoals vroeger. Of misschien is jouw belangrijkste werk tegenwoordig wel zorgen voor een ander. Wat jouw situatie ook is, ik hoop dat je tijdens het lezen ontdekt: **God ziet mijn werk. God ziet mij. En mijn leven is waardevol voor Hem.**

Daarom gaan we samen kijken naar mensen die werkten in de Bijbel. Niet alleen om te weten wat zij deden. Maar vooral om te ontdekken wat God ons door hun leven wil leren. Ik wens je veel leesplezier.

Bijbelteksten: Mattheüs 13:1-23; ook Marcus 4:1-20 en Lucas 8:4-15. 1 Korintiërs 3:6. Genesis 2:15.

Je kunt hard werken en toch moeten wachten

Een boer weet hoe belangrijk werken is. Hij maakt het land klaar. Hij zaait het zaad. Hij zorgt ervoor dat het gewas genoeg water krijgt. Hij haalt onkruid weg. Hij kijkt iedere dag hoe het groeit. Maar er is één ding dat een boer niet kan: Hij kan het gewas niet zelf laten groeien. Hij kan zaaien. Hij kan zorgen. Hij kan wachten. Maar de groei zelf kan hij niet maken. Dat is een mooie les voor ons leven. Ook wij werken vaak hard. We doen wat we kunnen. Toch hebben we niet alles zelf in de hand.

De boer in de Bijbel

In de tijd van de Bijbel waren veel mensen afhankelijk van de landbouw. Ze verbouwden bijvoorbeeld graan, druiven, olijven en andere gewassen. Een boer moest hard werken. Eerst moest de grond worden bewerkt. Daarna kon het zaad worden gezaaid. Vervolgens begon het wachten. Was er genoeg regen? Kwam het zaad op? Zou er genoeg voedsel zijn voor het gezin? Een boer wist dat het niet vanzelf goed kwam. Hij moest zijn werk doen.

Maar hij wist ook dat hij afhankelijk was van dingen die hij zelf niet kon regelen. De Bijbel gebruikt daarom vaak het beeld van een boer en het zaad. Jezus doet dat bijvoorbeeld in de gelijkenis van de zaaier. Een zaaier gaat naar zijn akker en strooit

zijn zaad uit. Een deel van het zaad valt op de weg. Een ander deel valt tussen de stenen. Een deel komt tussen de dorens terecht. Maar een deel valt in goede aarde. Dat zaad groeit en brengt veel vrucht voort. Jezus gebruikt dit verhaal om iets belangrijks te vertellen over het Woord van God. Het zaad is een beeld van Gods Woord. Het zaad wordt gezaaid. Maar er gebeurt niet overal hetzelfde mee. Sommige mensen horen Gods Woord en vergeten het snel. Bij anderen krijgt het Woord geen kans om te groeien. Maar er zijn ook mensen bij wie Gods Woord wortel schiet en vrucht draagt. Dat is een beeld dat ook vandaag nog heel herkenbaar is.

Werken zonder meteen resultaat te zien

Een boer moet kunnen wachten. Dat is niet altijd gemakkelijk. Je kunt vandaag zaaien en morgen nog steeds niets zien. En de dag daarna misschien ook niet. Toch heeft de boer niet voor niets gewerkt. Onder de grond gebeurt iets wat je nog niet kunt zien. Dat geldt ook voor veel ander werk. Een ouder voedt een kind op en ziet niet meteen wat

daarvan het resultaat is. Een leerkracht legt iets uit en weet niet altijd wanneer een leerling het werkelijk begrijpt. Een hulpverlener luistert naar iemand die het moeilijk heeft. Misschien verandert er niet meteen iets. Iemand die voor een zieke zorgt, doet iedere dag kleine dingen. Een kop koffie. Een maaltijd. Een luisterend oor. Een helpende hand. Het lijkt soms weinig. Maar kleine dingen kunnen grote gevolgen hebben. Niet alles wat belangrijk is, kun je meteen zien.

Zaaien is ook vertrouwen

De boer zaait omdat hij verwacht dat er iets zal groeien. Hij stopt het zaad in de grond en geeft het daarna uit handen. Dat vraagt vertrouwen. Ook in ons leven moeten we soms zaaien. We kunnen iemand een goed woord geven. We kunnen iemand vertellen dat God van hem houdt. We kunnen een kind leren bidden. We kunnen iemand helpen die gevallen is. We kunnen trouw ons werk doen, ook als niemand het ziet. We kunnen liefde geven zonder te weten wat het resultaat zal zijn. Soms zien we daar meteen iets van. Maar soms ook helemaal niet. Dan mogen we erop vertrouwen dat God verder werkt.

God geeft de groei

Paulus gebruikt een vergelijkbaar beeld wanneer hij schrijft over zijn werk voor God. Hij zegt: "Ik heb geplant, Apollos heeft water gegeven, maar God heeft laten groeien." (1 Korintiërs 3:6) Dat is een belangrijke gedachte. Paulus deed zijn werk. Apollos deed zijn werk.

Maar God gaf de groei. Daar zit geen reden in om zelf niets te doen. Integendeel. De boer moet zaaien. De boer moet zorgen. De boer moet oogsten wanneer de tijd gekomen is. Maar hij hoeft niet te denken dat hij alles zelf moet regelen. Dat geldt ook voor ons. Wij zijn verantwoordelijk voor wat wij doen. God is God. Dat verschil mogen we leren.

**“De aarde brengt vrucht voort,
van zichzelf.”**
Marcus 4:28

Jezus en de boer

Jezus vertelde vaak verhalen uit het gewone leven. Hij sprak over zaad, akkers, oogsten, wijngaarden en arbeiders. Waarom? Omdat Jezus wist dat mensen die verhalen begrepen. God spreekt niet alleen in moeilijke woorden. Hij kan ons ook iets leren terwijl we naar een boer op het land kijken. Jezus noemt Zichzelf niet letterlijk een boer. Maar in Zijn verhalen gebruikt Hij het werk van de boer om iets over Gods Koninkrijk te vertellen. Jezus laat zien dat Gods Koninkrijk soms klein begint. Een klein zaadje lijkt niet indrukwekkend. Maar het kan uitgroeien tot een grote plant. Zo kan ook iets kleins dat wij voor God doen belangrijk zijn. Een gesprek. Een gebed. Een vriendelijke glimlach. Een bezoek. Een helpende hand. Een woord van hoop. Wij zien misschien alleen het kleine zaadje. God ziet wat eruit kan groeien.

Als je werk zwaar is

Er is nog een andere kant. Een boer kan hard werken en toch een slechte oogst krijgen. Te weinig regen. Te veel regen. Een ziekte in het gewas. Een storm. Dieren die het land beschadigen. Niet alles wat misgaat, komt doordat iemand niet hard genoeg heeft gewerkt. Dat is ook belangrijk om te onthouden. Soms doen mensen ontzettend hun best en lukt iets toch niet. Dan zeggen we gemakkelijk: “Je had gewoon harder moeten werken.” Maar zo eenvoudig is het leven niet. Soms kun je alles doen wat je kunt en toch verlies je je baan. Soms zorg je goed voor iemand en wordt die persoon toch niet beter. Soms voed je een kind liefdevol op en maakt het toch verkeerde keuzes. Soms doe je je werk goed en krijgt iemand anders de eer. Dat kan pijn doen.

De Bijbel leert ons niet dat hard werken altijd succes oplevert. Wel leren we dat God ons ziet. Ook wanneer anderen ons werk niet zien.

**De boer zorgt goed
voor het land.**

Werk dat niemand ziet

Misschien is dit wel één van de mooiste lessen van de boer. Veel van zijn werk gebeurt zonder publiek. Niemand staat iedere ochtend naast hem te applaudiseren wanneer hij het land bewerkt. Niemand zegt: “Wat hebt u vandaag toch geweldig gezaaid!” De boer

doet gewoon wat gedaan moet worden. Ook vandaag gebeurt veel belangrijk werk zonder dat iemand het ziet. Een moeder die 's morgens vroeg opstaat. Een vader die voor

**Na een tijd is er
een mooie oogst.**

zijn gezin zorgt. Iemand die iedere week vrijwilliger is. Een mantelzorger die steeds opnieuw helpt. Een schoonmaker die zorgt dat anderen in een schone omgeving kunnen werken. Iemand die een collega bemoedigt. Een grootouder die tijd maakt voor een kleinkind. Het zijn misschien geen spectaculaire dingen. Maar God kijkt anders naar belangrijk werk dan mensen soms doen. Voor God is niet alleen belangrijk wat je bereikt. Ook belangrijk is hoe je leeft en voor wie je het doet.

Voor vandaag

Misschien vind je jouw werk soms saai. Misschien doe je iedere dag ongeveer hetzelfde. Misschien vraag je je soms af: “Heeft het eigenlijk wel zin wat ik doe?” Denk dan eens aan de boer. Hij zaait. Hij zorgt. Hij wacht. En hij vertrouwt.

Misschien zie jij vandaag nog geen resultaat van wat je doet. Blijf dan trouw aan het goede. Een vriendelijk woord kan iemand bijblijven. Een kind kan jaren later nog weten dat jij naar hem luisterde. Een gebed kan iets in beweging brengen wat jij nooit zult zien. Een kleine daad van liefde kan voor iemand een groot verschil maken. Je hoeft niet altijd het resultaat te zien om iets waardevols te doen.

Even nadenken

Waar ben jij op dit moment mee bezig waar je nog weinig resultaat van ziet? Misschien werk je aan iets voor je gezin. Misschien probeer je iemand te helpen. Misschien leer je iets nieuws. Misschien bid je al lange tijd voor iemand. Misschien wacht je op verandering. Dan kan het moeilijk zijn om vol te houden. Denk dan aan het zaad. Het ligt een tijdlang verborgen in de grond. Je ziet niets. Maar dat betekent niet dat er niets gebeurt.

**De boer vertrouwt op God.
Hij geeft de groei.**

Neem mee

Ik hoef niet alles zelf te kunnen. Ik mag mijn werk doen. Ik mag mijn best doen. Ik mag zaaien en zorgen. En daarna mag ik het resultaat aan God overlaten. Want: Ik zaai. Ik zorg. God geeft de groei.

Vijf vragen

1. Wat vind jij mooi aan het werk van een boer?
2. Waarom moet een boer leren wachten?
3. Is er iets in jouw leven waar je hard voor werkt, maar waarvan je het resultaat nog niet ziet?
4. Wat betekent het voor jou dat God ook het kleine werk ziet dat andere mensen misschien niet opmerken?
5. Wat zou jij deze week kunnen “zaaien” voor iemand anders: een vriendelijk woord, een gebed, hulp of aandacht?

Even glimlachen en nadenken

De boer en zijn vrouw

Soms moet je hard werken. Soms moet je gewoon wachten. En soms moet je allebei leren.

Niet alleen schapen tellen

Een herder heeft een bijzondere baan. Hij zorgt voor een kudde schapen. Hij brengt de dieren naar plekken waar gras en water zijn. Hij let erop dat ze niet verdwalen. Hij beschermt ze tegen gevaar. Dat klinkt misschien eenvoudig. Maar een goede herder moet steeds opletten. Een schaap kan zomaar een andere kant op lopen. Een gewond dier kan achterblijven. Er kan gevaar dreigen. Een herder kan dus niet zomaar zeggen: “Zoek het zelf maar uit.” De schapen zijn aan hem toevertrouwd. Dat maakt het werk van een herder tot een mooi beeld voor iets wat in de Bijbel heel belangrijk is: zorgen voor anderen.

David was een herder

Een van de bekendste herders uit de Bijbel is David. Voordat David koning werd, was hij een jonge herder. Hij zorgde voor de schapen van zijn vader Isaï. Dat werk was niet altijd rustig. David vertelt later aan koning Saul dat hij zijn schapen beschermde tegen een leeuw en een beer. Wanneer zo'n wild dier een schaap uit de kudde meenam, ging David erachteraan en redde het schaap. (1 Samuël 17:34-37) Dat laat zien dat een herder soms moedig moest zijn. Hij kon niet alleen maar rustig achter de kudde aanlopen. Hij moest bereid

**De herder gaat voorop.
Hij wijst de weg.**

zijn om voor de schapen op te komen. David leerde waarschijnlijk veel tijdens zijn jaren als herder. Hij leerde zorgen. Hij leerde opletten. Hij leerde verantwoordelijkheid dragen. En hij leerde misschien ook geduld. Een schaap laat zich tenslotte niet altijd vertellen wat het moet doen.

De herder die niet weggaat

De Bijbel gebruikt het beeld van de herder vaak om te vertellen hoe God voor mensen zorgt. Een van de bekendste voorbeelden is Psalm 23. David schrijft: “De HEER is mijn herder, het ontbreekt mij aan niets.” (Psalm 23:1) David kende het werk van een herder

De herder beschermt zijn schapen.

uit eigen ervaring. Hij wist wat een herder deed. Een herder zoekt goede weiden. Een herder brengt de schapen naar water. Een herder gaat mee wanneer de weg moeilijk wordt. En wanneer een schaap gevaar loopt, blijft de herder niet zomaar thuis. Daarom kan David zeggen: “De HEER is mijn herder.” Hij vertrouwt erop dat God voor hem zorgt. Ook wanneer het leven moeilijk wordt.

Niet iedereen loopt dezelfde weg

Een kudde bestaat uit veel schapen. Maar ieder schaap is anders. Het ene schaap loopt voorop. Het andere blijft liever achter. Het ene dier is sterk. Een ander dier is zwak of gewond. Een goede herder houdt daar rekening mee. Ook mensen zijn verschillend. De één kan veel aan. De ander heeft wat meer hulp nodig. De één weet precies wat hij wil. De ander is onzeker en weet niet goed welke weg hij moet kiezen. Sommige mensen hebben vooral behoefte aan iemand die luistert. Anderen hebben praktische hulp nodig. En soms heeft iemand gewoon iemand nodig die zegt: “Ik loop een stukje met je mee.” Dat is ook zorgen voor elkaar.

Jezus noemt Zichzelf de Goede Herder

Jezus gebruikt dit beeld heel duidelijk voor Zichzelf. Hij zegt: “Ik ben de goede herder.

De herder kent elk schaap.

Een goede herder geeft zijn leven voor de schapen.” (Johannes 10:11) Dat zijn bijzondere woorden. Jezus zegt niet: “Ik ben een goede leider.” Hij zegt: **“Ik ben de goede herder.”** Een goede herder kent zijn schapen. Hij zorgt voor hen. Hij beschermt hen. En Jezus gaat daarin nog veel verder dan een gewone herder. Hij is bereid Zijn leven te geven voor Zijn schapen. Daarmee wijst Jezus vooruit naar Zijn sterven aan het kruis. Hij laat zien hoe groot Gods liefde voor mensen is.

Gekend worden

Jezus zegt ook: “Ik ken mijn schapen en mijn schapen kennen Mij.” (Johannes 10:14) Dat is een troostende gedachte. Bij God ben je geen nummer. God kent je. Hij weet wat je blij maakt. Hij weet waar je verdriet over hebt. Hij weet waar je bang voor bent. Hij kent je sterke kanten. Maar Hij kent ook je fouten en zwakke kanten. En toch zegt Jezus: “Ik ken mijn schapen.” Dat betekent niet dat God alleen van perfecte mensen houdt. Juist niet. Een goede herder zorgt voor de schapen die zorg nodig hebben.

Als een schaap verdwaalt

Jezus vertelt ook over een herder die honderd schapen heeft. Eén schaap raakt kwijt. De herder laat de negenennegentig andere schapen achter op een veilige plek. Dan gaat hij op zoek naar het schaap dat verdwenen is. Wanneer hij het vindt, is hij blij. Hij tilt het schaap op zijn schouders en brengt het terug. (Lucas 15:3-7)

Dat verhaal vertelt Jezus om duidelijk te maken hoe God naar mensen kijkt. Voor mensen lijkt één schaap misschien niet zo belangrijk. Er zijn er immers nog negenennegentig. Maar voor de herder telt dat ene schaap. Zo kijkt God ook naar ieder mens. Wanneer iemand verdwaalt, zegt God niet: “Jammer dan. Ik heb nog genoeg anderen.” God zoekt. God roept. God wil mensen terugbrengen. Dat is een belangrijk onderdeel van het goede nieuws van Jezus.

**Als een schaap kwijt is,
zoekt de herder het.**

Zorgen is soms best moeilijk

Zorgen voor anderen klinkt mooi. Maar het kan ook zwaar zijn. Wie voor een ander zorgt, moet soms geduld hebben. Je kunt iemand niet altijd veranderen. Je kunt iemand wel helpen, maar je kunt niet al zijn problemen oplossen. Een ouder kan zijn kind advies geven. Een vriend kan luisteren. Een hulpverlener kan iemand begeleiden. Een pastor kan samen met iemand bidden. Een buurman kan boodschappen doen.

Maar uiteindelijk heeft ieder mens zijn eigen verantwoordelijkheid. Dat kan moeilijk zijn voor mensen die graag alles voor een ander willen oplossen. Soms moeten we leren: Ik kan er voor je zijn, maar ik kan niet alles voor je doen. Ook dat is een vorm van wijs zorgen.

Een herder draagt soms een schaap

Wanneer een schaap gewond is of niet meer verder kan, moet de herder soms helpen. Misschien moet hij het dier dragen. Dat is een mooi beeld voor momenten waarop mensen zelf niet meer verder kunnen. Soms kan iemand zijn verdriet niet alleen dragen. Dan mogen wij een stukje meedragen. Niet door te zeggen: “Kom op, stel je niet zo

aan.” Maar door te zeggen: “Ik ben er voor je.” Misschien kun je samen een wandeling maken. Misschien kun je luisteren. Misschien kun je helpen met een praktische taak. Misschien kun je samen bidden. Je hoeft niet altijd een oplossing te hebben. Soms is aanwezigheid al heel waardevol.

Jezus draagt ons

Daarin zien we opnieuw iets van Jezus. Jezus vraagt niet alleen van ons dat wij voor anderen zorgen. Hij zorgt ook voor óns. Er kunnen momenten komen waarop wij zelf moe zijn. Momenten waarop we verdriet hebben. Momenten waarop we de weg niet meer weten. Dan mogen we bedenken: Ik hoef niet alles alleen te dragen. De Goede Herder is bij mij. Psalm 23 zegt: “Al gaat mijn weg door een donker dal, ik vrees geen gevaar, want U bent bij mij.”

Dat betekent niet dat een christen nooit moeilijke dingen meemaakt. Het betekent wel dat we die moeilijke weg niet alleen hoeven te gaan.

Wie kijkt er naar de mensen om jou heen?

Het werk van een herder stelt ons ook een vraag. Wie heeft jouw zorg nodig? Misschien is er iemand in je omgeving die vaak alleen is. Misschien kent iemand veel zorgen, maar vertelt hij daar weinig over. Misschien is er een collega die steeds stiller wordt. Misschien heeft iemand in de kerk hulp nodig.

Misschien woont er een oudere buurman of buurvrouw die niet gemakkelijk meer alles zelf kan. We hoeven niet voor iedereen verantwoordelijk te worden. Maar we kunnen wel leren kijken. Een goede herder kijkt niet alleen naar de grootste en sterkste schapen. Hij ziet ook het dier dat achterblijft. Misschien is dat wel een goede vraag voor ons: Wie dreigt er vandaag achter te blijven?

Ook leidinggeven is zorgen

Het beeld van de herder gaat niet alleen over letterlijk voor schapen zorgen. In de Bijbel wordt het beeld van de herder ook gebruikt voor mensen die leidinggeven. Een koning moest eigenlijk zijn volk leiden zoals een herder voor zijn kudde zorgt. Maar niet iedere leider deed dat goed. De profeet Ezechiël spreekt bijvoorbeeld streng tegen leiders van

Israël die vooral voor zichzelf zorgden. Zij waren als slechte herders die hun schapen niet goed verzorgden. (Ezechiël 34:1-10) God vindt het belangrijk hoe mensen met anderen omgaan. Wie verantwoordelijkheid krijgt over andere mensen, krijgt geen toestemming om hen uit te buiten. Leidinggeven betekent niet: “Ik ben de baas, dus jij moet doen wat ik zeg.” Goed leiderschap betekent ook: “Hoe kan ik ervoor zorgen dat het goed gaat met de mensen die aan mij zijn toevertrouwd?” Dat geldt op het werk. In een gezin. In een kerk. In een vereniging. En overal waar mensen verantwoordelijkheid voor anderen dragen.

Jezus is anders dan slechte leiders

Jezus laat zien hoe goed leiderschap eruitziet. Hij zegt: “De Mensenzoon is niet gekomen om gediend te worden, maar om te dienen.” (Marcus 10:45) Dat is een heel

**De herder geeft eten,
drinken en rust.**

andere manier van kijken naar macht. Jezus heeft alle reden om gediend te worden. Toch kiest Hij ervoor om anderen te dienen. Hij wast de voeten van Zijn leerlingen. (Johannes 13:1-17) Hij raakt mensen aan die anderen liever op afstand houden. Hij luistert naar mensen. Hij heeft oog voor mensen die door anderen niet gezien worden.

En uiteindelijk geeft Hij Zijn leven. De Goede Herder loopt niet weg wanneer het moeilijk wordt. Hij blijft.

Voor vandaag

Misschien ben je geen herder. Waarschijnlijk heb je zelfs nog nooit een kudde schapen verzorgd. Toch kun je iets van een herder leren. Kijk om je heen. Wie heeft jouw aandacht nodig? Wie heeft misschien een beetje hulp nodig? Wie moet even gehoord worden? Wie heeft behoefte aan iemand die naast hem blijft staan? Zorgen voor een ander hoeft niet altijd iets groots te zijn. Een telefoontje. Een kop koffie. Een bezoek. Een berichtje. Een gebed. Even luisteren. Even meelopen. Het zijn kleine dingen. Maar voor iemand die zich alleen voelt, kunnen ze heel groot zijn.

**De herder blijft bij zijn kudde.
Hij geeft nooit op.**

En als jij degene bent die hulp nodig heeft?

Misschien herken je jezelf niet in de herder. Misschien voel je je juist als een schaap dat verdwaald is. Misschien ben je moe. Misschien weet je niet welke kant je op moet. Misschien heb je fouten gemaakt. Misschien ben je bang. Dan is dit hoofdstuk niet alleen een oproep om voor anderen te zorgen. Het is ook een uitnodiging om jezelf aan de

Goede Herder toe te vertrouwen. Jezus zegt: “Ik ben de goede herder.” (Johannes 10:11) Je hoeft niet eerst sterk genoeg te worden. Je hoeft niet eerst alles opgelost te hebben. Je mag naar Hem toe gaan zoals je bent. Hij kent je. Hij ziet je. En Hij laat je niet zomaar los.

Even nadenken

Een herder zorgt niet alleen voor de schapen die goed meekomen. Hij let ook op het schaap dat achterblijft. Misschien kunnen wij daar iets van leren. We zien vaak vooral de mensen die sterk zijn. De mensen die goed kunnen praten. De mensen die altijd helpen. Maar misschien heeft juist iemand die stil is onze aandacht nodig. Iemand die niet snel om hulp vraagt. Iemand die bang is om anderen tot last te zijn. Jezus ziet zulke mensen. Wie zou jij deze week eens extra kunnen zien?

Neem mee

Een goede herder kijkt om zich heen. Hij ziet wie zorg nodig heeft. Hij loopt niet weg wanneer het moeilijk wordt. En hij weet ook dat hij niet alles zelf kan oplossen. Wij mogen voor elkaar zorgen. Maar uiteindelijk is Jezus onze Goede Herder. Hij kent ons. Hij zoekt ons. Hij draagt ons wanneer dat nodig is. En Hij blijft bij ons.

Vijf vragen

1. Wat vind jij mooi aan het werk van een herder?
2. Waarom denk je dat David God vergelijkt met een herder? (Psalm 23)
3. Wat betekent het voor jou dat Jezus zegt: “Ik ben de goede herder”?
4. Is er iemand in jouw omgeving die misschien wat extra aandacht of hulp nodig heeft?
5. Wat zou jij deze week kunnen doen om voor iemand te zorgen?

Even glimlachen en nadenken

Een beroep dat nooit vanzelf gaat

Vissen klinkt misschien als een rustige bezigheid. Je zit in een boot. Je kijkt naar het water. En je wacht tot er een vis bijt. Maar voor de vissers in de tijd van Jezus was vissen helemaal niet rustig. Petrus, Andreas, Jakobus en Johannes waren beroepsvissers. Ze gingen het Meer van Galilea op om vis te vangen. Ze moesten hun netten uitwerpen en daarna weer binnenhalen. Soms waren de netten zwaar van de vis. En soms waren de netten helemaal leeg. Een visser kon de hele nacht werken en toch bijna niets vangen. Dat betekent dat een visser niet alleen sterk moest zijn. Hij moest ook geduld hebben. En hij moest kunnen omgaan met teleurstelling.

Petrus en Andreas

Op een dag waren Petrus en zijn broer Andreas aan het vissen. Ze wierpen hun net uit in het meer. Jezus liep langs het water en zag hen bezig. Toen zei Hij: “Kom, volg Mij. Ik zal van jullie vissers van mensen maken.” (Mattheüs 4:18-19) Dat was een bijzondere uitnodiging. Jezus zei niet: “Stop met werken omdat werken niet belangrijk is.” Hij kwam juist midden in hun werk naar hen toe. Petrus en Andreas waren vissers. Dat was hun dagelijks leven. Zo kende Jezus hen. Daar sprak Hij hen op aan. En Hij gaf hun een nieuwe opdracht. Ze zouden mensen voor het Koninkrijk van God gaan winnen. Hun beroep bleef niet het belangrijkste. Jezus werd het belangrijkste.

**Hij gooit de netten
in het water.**

Ook Jakobus en Johannes

Even verderop zag Jezus nog twee vissers. Jakobus en Johannes zaten met hun vader Zebedeüs in de boot. Ze waren bezig hun netten klaar te maken. Ook hen riep Jezus.

“Kom, volg Mij.” Zij lieten de boot en hun vader achter en volgden Hem. (Mattheüs 4:21-22) Dat moet een grote verandering zijn geweest. Ze wisten waarschijnlijk niet precies waar Jezus hen naartoe zou brengen. Ze wisten ook niet wat hun nieuwe leven zou betekenen. Maar ze gingen. Soms vraagt God ook van ons om een nieuwe stap te zetten. Niet omdat ons gewone werk niet belangrijk is. Maar omdat Hij soms een andere richting met ons wil gaan.

Een nacht zonder resultaat

In Lucas 5 lezen we een ander verhaal over Petrus en zijn collega's. Ze hebben de hele nacht gevist. Maar ze hebben niets gevangen. Niets. Geen grote vangst. Geen mooie beloning voor hun harde werk. Alleen lege netten. Als Jezus hen ontmoet, zijn ze bezig hun netten schoon te maken. Dat is veelzeggend. Ze hebben het geprobeerd. Ze hebben hard gewerkt. Maar het is niet gelukt. Misschien herken je dat gevoel. Je hebt je best gedaan. Je hebt uren gewerkt. Je hebt alles gedaan wat je kon. En toch is het resultaat teleurstellend.

“Ga naar diep water”

Jezus zegt tegen Simon: “Vaar naar diep water en gooi jullie netten uit om vis te vangen.” (Lucas 5:4) Petrus reageert eerlijk. Hij vertelt dat ze de hele nacht hebben gewerkt en niets hebben gevangen. Toch zegt hij: “Maar als U het zegt, zal ik de netten uitwerpen.” (Lucas 5:5) Dat is een bijzonder moment. Petrus begrijpt niet hoe dit opeens anders zou moeten worden. Maar hij vertrouwt Jezus. Hij doet wat Jezus zegt. En dan gebeurt er iets bijzonders. Ze vangen zoveel vis dat hun netten beginnen te scheuren. Ze moeten andere vissers te hulp roepen. De twee boten raken zo vol dat ze bijna zinken. (Lucas 5:6-7) Van lege netten naar een enorme vangst. Maar het belangrijkste van dit verhaal is niet de hoeveelheid vis. Het belangrijkste is wat er daarna gebeurt. Jezus gaat Petrus iets nieuws leren.

Visser van mensen

Petrus is diep onder de indruk. Hij beseft dat hij tegenover iemand staat die veel groter is dan hijzelf. Jezus zegt tegen hem: "Wees niet bang. Voortaan zul je mensen vangen." (Lucas 5:10) Dat betekent natuurlijk niet dat Petrus mensen letterlijk in een net moet vangen. Jezus gebruikt het beroep dat Petrus kent om hem iets nieuws te leren. Een visser brengt vissen uit het water. Een volgeling van Jezus mag mensen bij God brengen. Petrus zal mensen vertellen over Jezus. Hij zal mensen uitnodigen om Jezus te volgen. Zijn werk krijgt een nieuwe betekenis.

Je werk kan veranderen

Petrus blijft niet zijn hele leven beroepsvisser. Jezus roept hem om apostel te worden. Maar Petrus vergeet nooit waar hij vandaan komt. Later lezen we opnieuw over Petrus en andere leerlingen die gaan vissen. (Johannes 21:1-14) Ook daar gebeurt iets bijzonders. Na een nacht vissen hebben ze niets gevangen. Wanneer het ochtend wordt, staat Jezus aan de oever. Hij vraagt of ze iets gevangen hebben. Ze moeten toegeven: "Nee." (Johannes 21:5) Jezus zegt dat ze hun net aan de andere kant van de boot moeten uitwerpen. Ze doen het. En opnieuw is er een grote hoeveelheid vis. Het is alsof Jezus Petrus opnieuw wil laten zien: Je hoeft het niet alleen te kunnen.

Soms zijn de netten leeg

Er zit een belangrijke les in deze verhalen. Een lege vangst betekent niet automatisch dat je slecht hebt gewerkt. Petrus en zijn vrienden waren ervaren vissers. Ze wisten wat ze deden. Toch waren hun netten leeg. Dat kan ook in ons leven gebeuren. Een ondernemer kan hard werken en toch verlies maken. Een werknemer kan zijn uiterste best doen en toch ontslag krijgen. Een boer kan goed voor zijn land zorgen en toch een slechte oogst hebben. Een ouder kan alles proberen en toch problemen met een kind houden. Een vrijwilliger kan zich jarenlang inzetten en toch weinig waardering krijgen. Een mens kan jarenlang voor iemand zorgen en toch merken dat die ander steeds verder achteruitgaat. Niet ieder probleem is op te lossen door nog harder te werken. Soms zijn de netten gewoon leeg.

Jezus ziet de mens achter het werk

Wat mooi is aan de verhalen over Petrus, is dat Jezus niet alleen naar zijn werk kijkt. Jezus ziet Petrus. Hij ziet zijn karakter. Zijn enthousiasme. Zijn fouten. Zijn moed. Zijn

angst. Zijn geloof. En ook zijn twijfel. Jezus weet dat Petrus later moeilijke momenten zal meemaken. Toch kiest Hij hem uit. Dat is bemoedigend. God kijkt niet alleen naar wat wij kunnen. Hij kijkt naar wie wij zijn. Je bent niet alleen je beroep. Je bent niet alleen je prestaties. Je bent niet alleen wat er op je cv staat. Je bent een mens die door God gekend en geliefd is.

Samen werken

Vissers werkten vaak samen. Een groot net uitwerpen en binnenhalen kon je niet altijd alleen. In Lucas 5 moeten Petrus en zijn vrienden zelfs andere vissers om hulp vragen wanneer ze zoveel vis hebben gevangen. Dat is een mooie herinnering: we hoeven het werk niet altijd alleen te doen. Sommige mensen vinden het moeilijk om hulp te vragen. Ze denken: “Als ik het zelf niet kan, heb ik gefaald.” Maar dat is niet waar. Hulp vragen kan juist verstandig zijn. Een goede collega helpt een ander. Een goede leidinggevende weet wanneer iemand ondersteuning nodig heeft. In een gezin draag je samen de verantwoordelijkheid. In de kerk hoeft niet één persoon alles te doen. En in de zorg kun je elkaar aanvullen. Samen kunnen we soms dingen doen die alleen niet lukken.

Jezus stuurt mensen niet alleen

Wanneer Jezus Zijn leerlingen eropuit stuurt om het goede nieuws te vertellen, stuurt Hij hen niet alleen op pad. Hij stuurt hen samen. (Marcus 6:7) Twee aan twee. Ook daarin zit een belangrijke les. Geloof is geen wedstrijd. We hoeven niet te bewijzen dat wij het beter kunnen dan een ander. We mogen samenwerken. De één kan goed vertellen. De ander kan goed luisteren. De één kan organiseren. De ander kan praktisch helpen. De één kan bidden. De ander kan iemand troosten. God kan verschillende mensen gebruiken. Net zoals verschillende vissers samen een net konden binnenhalen.

De andere kant van het net

Soms zitten we zo vast aan onze eigen manier van werken dat we niet meer openstaan voor iets anders. Petrus had een hele nacht gevestigd. Hij kende het water. Hij kende zijn vak. Toch zegt Jezus: “Gooi het net aan de andere kant uit.” (Johannes 21:6) Dat is ook voor ons een interessante vraag. Misschien proberen we iets al heel lang op dezelfde manier. Misschien is er een andere aanpak nodig. Misschien moeten we iemand om

hulp vragen. Misschien moeten we juist leren om los te laten. En soms vraagt God ons om Hem te vertrouwen, ook als wij niet begrijpen waarom.

Voor vandaag

Je hoeft geen visser te zijn om iets van Petrus te leren. Misschien heb jij ook weleens een periode waarin je het gevoel hebt dat je alleen maar lege netten binnenhaalt. Je doet je best. Maar het lijkt niets op te leveren. Blijf dan niet alleen kijken naar wat mislukt. Kijk ook naar Jezus. Hij ziet wat jij niet ziet. Hij kent jouw inzet. Hij kent jouw teleurstelling. En Hij kan je soms een andere weg wijzen. Misschien verandert de situatie. Maar misschien verandert vooral jouw manier van kijken. Je ontdekt dan: Ik hoef mijn waarde niet te bewijzen door wat ik bereik. Ik mag trouw zijn. Ik mag mijn werk doen. Ik mag hulp vragen. En ik mag mijn zorgen bij Jezus brengen.

Als je werk niet meer lukt zoals vroeger

Er zijn mensen die vroeger hard konden werken, maar dat nu niet meer kunnen. Door hun leeftijd. Door omstandigheden. Of omdat hun leven veranderd is. Dat kan moeilijk zijn. Wanneer je jarenlang gewend bent geweest om iets te kunnen betekenen door je werk, kan het pijn doen wanneer dat niet meer lukt. Maar Jezus zegt niet: "Je bent alleen waardevol als je veel kunt doen." Jezus keek naar Petrus voordat Petrus grote dingen deed. Hij koos hem niet uit vanwege zijn prestaties. Hij kende hem. Ook jij bent meer dan wat je doet. Meer dan wat je kunt. Meer dan wat je verdient. Je waarde komt niet uit je werk. Je waarde komt van God.

Jezus roept gewone mensen

Misschien is dat wel het mooiste aan de vissers. Jezus koos geen groep beroemde mensen uit. Hij begon met gewone mensen. Vissers. Mensen die hun werk deden. Mensen met sterke kanten en zwakke kanten. Mensen die soms dapper waren en soms bang. Mensen die soms geloofden en soms twijfelden. Jezus maakte van deze gewone

mensen Zijn leerlingen. En Hij kan ook vandaag gewone mensen gebruiken. Niet iedereen hoeft iets groots te doen. Misschien is jouw taak heel eenvoudig. Een collega helpen. Een kind aandacht geven. Een zieke bezoeken. Een buurman groeten. Iemand vertellen dat Jezus van hem houdt. Een gebed uitspreken. Een maaltijd klaarmaken. Een net repareren. Een boot schoonmaken. Of gewoon trouw je werk doen. In de handen van Jezus kan het gewone bijzonder worden.

Even nadenken

Stel je voor dat je aan het einde van een lange werkdag terugkijkt. Je hebt hard gewerkt. Maar je ziet nauwelijks resultaat. Misschien denk je: “Waar heb ik het eigenlijk voor gedaan?” Denk dan aan Petrus. Hij kende lege netten. Maar hij leerde ook dat Jezus verder kijkt dan één mislukte nacht. Wij zien soms alleen wat vandaag niet gelukt is. God ziet het hele verhaal. Daarom mogen we blijven vertrouwen. Niet omdat alles altijd goed zal gaan. Maar omdat Jezus bij ons blijft.

Neem mee

Ook lege netten horen bij het leven. Niet alles wat we proberen lukt. Niet iedere werkdag geeft resultaat. Niet iedere inspanning wordt beloond. Maar Jezus ziet ons. Hij kent ons. Hij roept ons. En Hij kan ons gebruiken, ook wanneer wij denken dat we niet veel te bieden hebben. Ik hoef niet alles zelf te kunnen. Ik hoef niet altijd succes te hebben. Ik mag Jezus vertrouwen.

Vijf vragen

1. Waarom was het werk van een visser in de tijd van Jezus zwaar?
2. Hoe zou jij je voelen als je de hele nacht hard had gewerkt en niets had gevangen?
3. Wat vind je bijzonder aan de manier waarop Jezus Petrus en de andere vissers riep? (Mattheüs 4:18-22)
4. Heb jij weleens iets meegemaakt waarbij je hard werkte, maar weinig resultaat zag?
5. Wat betekent het voor jou dat je waarde niet afhangt van je werk of van wat je bereikt?

Even glimlachen en nadenken

Met je handen iets maken

Een timmerman maakt dingen. Hij zaagt hout. Hij meet. Hij hakt. Hij schuurt. Hij zet onderdelen aan elkaar. En hij moet goed kijken of alles klopt. Een plank die verkeerd is gezaagd, past niet zomaar ergens anders. Een deur die niet goed is gemaakt, gaat misschien niet open of dicht. Goed timmerwerk vraagt daarom aandacht en geduld. In de Bijbel komen we mensen tegen die met hun handen werken. Ook timmermannen. Het is mooi om te ontdekken dat God niet alleen mensen gebruikt die kunnen praten of schrijven. Hij gebruikt ook mensen die iets kunnen maken.

Jozef, de timmerman

Jozef was de man die met Maria trouwde en voor Jezus zorgde toen Hij opgroeide. De Bijbel noemt Jozef de timmerman. Wanneer de mensen in Nazareth over Jezus spreken, zeggen ze: “Is Hij niet de zoon van de timmerman?” (Mattheüs 13:55) In het evangelie van Marcus wordt zelfs over Jezus Zelf gezegd: “Is dat niet de timmerman, de zoon van Maria?” (Marcus 6:3) Jezus groeide dus op in een omgeving waarin gewerkt werd. Hij kende het gewone leven. Hij wist hoe het voelde om lichamelijk werk te doen. Hij kende waarschijnlijk de geur van hout. Hij kende gereedschap. Hij wist wat het betekende om iets te

Je leert een vak door te oefenen.

maken dat eerst alleen nog maar een stuk hout was. Dat maakt de Bijbelse Jezus heel menselijk. Hij stond niet boven het gewone leven. Hij kwam midden in het gewone leven staan.

Goed werk vraagt aandacht

Een goede timmerman werkt niet zomaar wat. Hij kijkt. Hij meet. Hij denkt vooruit. Hij weet dat een klein foutje later een groot probleem kan worden. Dat kunnen wij ook leren. Goed werk hoeft niet altijd spectaculair te zijn. Soms betekent goed werk

gewoon dat je aandacht hebt voor wat je doet. Een maaltijd koken. Een fiets repareren. Een kamer schoonmaken. Een administratie bijhouden. Een tuin verzorgen. Een kind helpen met huiswerk. Een zieke verzorgen. Een muur schilderen. Een computerprobleem oplossen. Ook daar kan zorg en vakmanschap in zitten. Niet iedereen heeft hetzelfde talent. Maar bijna iedereen kan leren om iets met aandacht te doen.

Vakmanschap is een gave

In Exodus lezen we over Bezaleël. God gaf hem bijzondere wijsheid, inzicht en kennis om allerlei werk te kunnen doen voor de bouw van de tabernakel. Hij kon werken met goud, zilver, brons, hout en verschillende soorten materialen. Hij kon ontwerpen maken en andere mensen leren hoe zij het werk moesten uitvoeren. (Exodus 31:1-6; 35:30-35) Dat is bijzonder. God gaf Bezaleël niet alleen een opdracht. God gaf hem ook de vaardigheden die hij daarvoor nodig had. Daar mogen we best eens over nadenken. Sommige mensen kunnen iets met hun handen wat een ander helemaal niet kan. De één kan prachtig met hout werken. De ander kan goed koken. Een derde kan geweldig tekenen. Iemand anders begrijpt machines. Een ander kan goed met dieren omgaan. En weer iemand anders kan heel goed naar mensen luisteren. We noemen dat vaak talent. De Bijbel laat zien dat we zulke mogelijkheden ook mogen zien als iets waarvoor we God mogen danken.

Niet iedereen hoeft hetzelfde te kunnen

Dat is belangrijk. We vergelijken onszelf gemakkelijk met anderen. “Ik kan dat niet.” “Hij is veel handiger dan ik.” “Zij kan veel beter met mensen omgaan.” “Mijn broer kan alles repareren en ik krijg nog geen spijker recht in de muur.” Maar God vraagt niet van ons dat we allemaal hetzelfde kunnen. Een huis heeft niet alleen een deur nodig. Er zijn muren nodig. Een dak. Ramen. Vloeren. Leidingen. En nog veel meer.

Iedere vakman heeft zijn eigen taak. Zo is het ook in een gemeente, een gezin of een groep mensen. De één organiseert. De ander zorgt. De één praat. De ander luistert. De

Je let goed op de details.

één bouwt. De ander ruimt op. De één staat vooraan. De ander doet stilletjes zijn werk op de achtergrond. Niet iedereen hoeft hetzelfde te doen om samen iets moois te kunnen maken.

De timmerman die niemand zag

Veel werk wordt gedaan zonder dat anderen het zien. Een timmerman kan dagenlang aan iets werken. Als het klaar is, zien mensen misschien alleen het eindresultaat. Ze zien een mooie tafel. Een deur. Een kast. Een stoel. Maar ze zien niet hoeveel tijd erin zat. Ze zien niet hoeveel keer er gemeten moest worden. Ze zien niet hoeveel hout er eerst verkeerd lag. Ze zien niet hoeveel moeite het kostte.

Dat is eigenlijk bij veel werk zo. Mensen zien vaak het resultaat. God ziet ook de weg ernaartoe. Hij ziet hoeveel moeite iets kost. Hij ziet wanneer iemand doorgaat terwijl het moeilijk is. Hij ziet trouw. Ook als niemand anders het opmerkt.

Jezus kent ons gewone werk

Misschien vind je het mooi dat Jezus zelf verbonden wordt met het beroep van timmerman. Hij was niet alleen iemand die later rondtrok en grote dingen vertelde. Hij heeft jarenlang een gewoon leven geleid. Jaren waarin Hij werkte, woonde, at, sliep en deel uitmaakte van een gezin. De Bijbel vertelt maar weinig over die jaren. Dat kan ons misschien helpen. Want soms denken we dat alleen de bijzondere momenten belangrijk zijn. Een geboorte. Een huwelijk. Een diploma. Een promotie. Een grote beslissing. Een belangrijke gebeurtenis. Maar het grootste deel van ons leven bestaat uit gewone dagen. Dagen waarop je opstaat. Werkt. Eet. Boodschappen doet. Opruimt.

Voor iemand zorgt. En weer naar bed gaat. Jezus heeft ook zulke gewone jaren gekend. Daarom mogen wij weten: God is niet alleen bij ons op bijzondere dagen. Hij is ook bij ons op een gewone dinsdag.

Bouwen kost tijd

Een timmerman weet dat iets niet in één minuut klaar is. Een tafel ontstaat stap voor stap. Eerst moet je weten wat je wilt maken. Dan moet je meten. Daarna zagen. Vervolgens passen. Vastmaken. Schuren. Misschien opnieuw beginnen. En uiteindelijk komt het moment waarop het klaar is.

Ook God werkt vaak stap voor stap in het leven van mensen. Wij zouden soms willen dat alles meteen verandert. Dat iemand ineens anders gaat leven. Dat een probleem vandaag wordt opgelost. Dat een moeilijke situatie morgen voorbij is. Maar God kan geduld met ons hebben. Hij is nog bezig. Misschien zie je zelf nog maar weinig resultaat. Toch kan God in je leven werken.

Jezus bouwt iets nieuws

De Bijbel gebruikt het beeld van bouwen ook op een andere manier. Jezus zegt: "Ik zal mijn gemeente bouwen." (Mattheüs 16:18) Jezus heeft het daar niet over een gebouw van hout en steen. Hij spreekt over mensen. Mensen die Hem volgen. Mensen die samen Zijn gemeente vormen. Dat is misschien wel het mooiste bouwwerk waaraan een mens kan meewerken. Niet een gebouw dat je met je handen maakt. Maar een gemeenschap waarin mensen elkaar helpen, vergeven, bemoedigen en dienen. Iedereen kan daarin een steentje bijdragen. Een vriendelijk woord. Een gebed. Een bezoek. Een luisterend oor. Een helpende hand. Een gift. Een maaltijd. Een taak in de kerk. Het lijkt allemaal misschien klein. Maar samen kan het iets moois en groot worden.

Als iets kapot is

Een timmerman krijgt ook dingen onder handen die kapot zijn. Een stoel met een losse poot. Een deur die klemt. Een kast die uit elkaar valt. Het mooie is dat een vakman niet meteen zegt: "Weggoeien maar." Hij kijkt eerst of het nog gemaakt kan worden. Ook dat is een mooi beeld voor het leven. Soms voelt

iemand zichzelf als iets dat kapot is. Door verkeerde keuzes. Door verdriet. Door teleurstellingen. Door fouten. Door wat anderen iemand hebben aangedaan. Dan kan het lijken alsof er niets meer van te maken is. Maar Jezus kijkt anders naar mensen. Hij

ziet niet alleen wat kapot is. Hij ziet ook wat nog mogelijk is. Petrus maakte grote fouten. Toch gaf Jezus hem opnieuw een taak. (Johannes 21:15-19)

Paulus had de christenen vervolgd. Toch werd hij later een belangrijke verkondiger van het evangelie. (Handelingen 9:1-22) God kan met een mensenleven verdergaan.

Niet alles hoeft weggegooid te worden

Dat betekent niet dat alle problemen zomaar verdwijnen. Een timmerman kan een gebroken plank soms repareren. Maar soms is een onderdeel echt niet meer bruikbaar. Ook in ons leven kunnen dingen blijvend veranderen. Soms kun je niet meer terug naar hoe het vroeger was. Toch kan God een nieuwe weg geven. Een ander soort werk. Een nieuwe taak. Een andere manier van dienen. Een nieuwe relatie. Of simpelweg een nieuw vertrouwen in Hem. God hoeft jouw leven niet precies terug te brengen naar wat het vroeger was om er toch iets moois van te maken. Hij kan ook iets nieuws bouwen.

Wanneer je werk niet wordt gewaardeerd

Dat kan pijn doen. Je hebt iets gemaakt. Je hebt je best gedaan. Je hebt misschien uren gewerkt. En iemand zegt alleen: "Dat had toch beter gekund?" Of niemand zegt helemaal niets. Dan kun je teleurgesteld raken. Misschien denk je: "Waarom doe ik dit eigenlijk?" Ook dan mogen we onthouden dat onze waarde niet afhankelijk is van complimenten. Mensen kunnen ons werk waarderen. Maar soms doen ze dat niet. God ziet ons wel. Dat betekent niet dat we nooit mogen verlangen naar waardering. Een compliment kan heel goed doen. Maar onze diepste waarde komt ergens anders vandaan. Wij zijn waardevol omdat God ons kent en liefheeft. Niet omdat we een perfecte tafel maken. Niet omdat we de beste werknemer zijn. Niet omdat iedereen tevreden over ons is.

Voor vandaag

Misschien werk jij veel met je handen. Misschien juist helemaal niet. Toch is er iets wat je van de timmerman kunt leren: Doe wat je doet met aandacht. Probeer niet alles snel af te raffelen. Kijk of je iets goed kunt doen. Help iemand die jouw hulp nodig heeft. Gebruik de mogelijkheden die God jou heeft gegeven. En wanneer je iets niet kunt, wees dan niet bang om hulp te vragen. Je hoeft geen timmerman te zijn om iets moois te bouwen. Je kunt ook bouwen aan een relatie. Aan vertrouwen. Aan een gezin. Aan vriendschap. Aan een gemeente. Aan hoop. Soms is één vriendelijk woord al een begin.

Wat bouw jij?

Iedere dag bouwen we ergens aan. Soms merken we dat niet eens. Wanneer je naar iemand luistert, bouw je aan vertrouwen. Wanneer je een ruzie uitpraat, bouw je aan vrede. Wanneer je een kind bemoedigt, bouw je aan zelfvertrouwen. Wanneer je trouw blijft, bouw je aan een relatie. Wanneer je iemand vergeeft, kan er ruimte komen voor een nieuw begin. En wanneer je iemand vertelt over Jezus, mag je meewerken aan Gods Koninkrijk. Daar hoeft je geen bijzondere baan voor te hebben. Je hoeft alleen maar bereid te zijn om te doen wat God op jouw weg brengt.

Jezus als bouwster

De timmerman maakt iets dat er eerst nog niet is. Hij kijkt naar een stuk hout en weet: Hier kan iets moois van worden. Misschien mogen wij op die manier ook leren kijken. Niet alleen naar onszelf. Ook naar anderen. Misschien zie jij iemand die vooral fouten maakt. Jezus kan mogelijkheden zien. Misschien zie jij iemand die weinig zelfvertrouwen heeft. Jezus kan hem of haar nieuwe moed geven. Misschien zie jij iemand die is vastgelopen. Jezus kan een nieuwe weg openen. En misschien kijk je naar jezelf en denk je: "Van mij komt niet zoveel meer." Kijk dan nog eens goed. De timmerman ziet soms iets in een stuk hout wat een ander niet ziet. En Jezus ziet in mensen mogelijkheden die anderen gemakkelijk over het hoofd zien.

Even nadenken

Een timmerman begint met materiaal. Hout. Spijkers. Gereedschap. Hij maakt daar iets van. God begint met mensen zoals ze zijn. Met hun mogelijkheden. Hun beperkingen. Hun goede kanten. En hun fouten. Hij vraagt niet om eerst perfect te worden. Hij nodigt ons uit om Hem te volgen. Misschien is de vraag daarom niet: "Wat kan ik allemaal?" Maar: "Wat kan ik met wat ik heb gekregen voor God en voor andere mensen doen?" Dat is een heel andere manier van kijken.

Neem mee

God kan gewone mensen gebruiken. Hij gaf Bezaleël vakmanschap. Hij gebruikte Jozef als vader en verzorger. En Jezus werd Zelf verbonden met het werk van een timmerman. Daarom is geen eerlijk beroep te gewoon om God bij te betrekken. Werk met aandacht. Gebruik je talenten. Help anderen. En vertrouw erop dat Jezus ook met jouw leven verder kan bouwen. Je hoeft niet iets groots te bouwen om van betekenis te zijn. Soms begint iets moois met één plank. Of met één klein gebaar.

Vijf vragen

1. Wat lijkt jou mooi aan het werk van een timmerman?
2. Welke talenten of mogelijkheden heeft God jou gegeven?
3. Waarom is het belangrijk dat niet iedereen hetzelfde kan?
4. Aan welke relatie of welk contact zou jij graag wat meer willen “bouwen”?
5. Wat betekent het voor jou dat Jezus ook verbonden wordt met het werk van een timmerman? (Marcus 6:3)

Even glimlachen en nadenken

Van een klomp klei naar iets moois

Een pottenbakker werkt met klei. Op het eerste gezicht lijkt een stuk klei misschien niet zo bijzonder. Het is zacht. Het is zwaar. En je kunt er nog niet veel mee. Maar de pottenbakker kijkt anders. Hij ziet mogelijkheden. Met zijn handen vormt hij de klei. Hij draait de pot. Hij maakt de wand dunner of dikker. Hij drukt. Hij duwt. Hij haalt er weer wat klei af. Langzaam krijgt de vorm die hij in gedachten heeft. Het is werk waarvoor je geduld nodig hebt. Je kunt niet zomaar even een mooie pot maken. En soms gaat er iets mis. Dan moet de pottenbakker opnieuw beginnen.

Een beroep uit de Bijbel

In de tijd van de Bijbel was de pottenbakker een belangrijk vak. Mensen hadden potten nodig voor water, olie, graan en andere dingen. Er waren grote kruiken, kleine potten en allerlei andere voorwerpen van aardewerk. De pottenbakker werkte vaak aan een draaischijf. Terwijl de schijf ronddraaide, vormde hij de klei met zijn handen. Het lijkt misschien eenvoudig. Maar het vraagt veel ervaring. De juiste hoeveelheid water. De juiste druk van je handen. De juiste snelheid. En vooral: goed kijken. Te veel druk en de

pot kan instorten. Te weinig druk en je krijgt niet de vorm die je wilt. Een goede pottenbakker leert de klei kennen.

Jeremia gaat naar de pottenbakker

De profeet Jeremia krijgt van God een bijzondere opdracht. God zegt tegen hem: "Ga naar het huis van de pottenbakker. Daar zal Ik je laten horen wat Ik je te zeggen heb." (Jeremia 18:1-2) Jeremia gaat. Hij ziet de pottenbakker aan het werk. En dan gebeurt er iets. De pottenbakker is bezig met een stuk klei. Maar de pot wordt niet zoals hij bedoeld had. De pottenbakker maakt er opnieuw iets van. Hij vormt de klei opnieuw tot een andere pot, zoals hij dat goed vindt. (Jeremia 18:3-4)

Dan zegt God tegen Jeremia: "Zoals klei in de hand van de pottenbakker, zo zijn jullie in mijn hand." (Jeremia 18:6) God gebruikt dus het werk van een gewone vakman om iets belangrijks duidelijk te maken.

**"Wij zijn het klei
en U bent de pottenbakker."
Jesaja 64:8**

God is nog niet klaar

Dat beeld kan ons soms helpen wanneer we naar ons eigen leven kijken. Wij zien misschien iets wat mislukt is. Een verkeerde keuze. Een relatie die stukgelopen is. Een baan die verloren is gegaan. Een plan dat niet gelukt is. Een periode waarin we verkeerde dingen hebben gedaan. Dan kunnen we denken: **"Nu is het voorbij."** Maar de pottenbakker uit Jeremia's verhaal gooit de klei niet meteen weg. Hij begint opnieuw. Dat betekent niet dat God zegt dat fouten er niet toe doen. Ze kunnen grote gevolgen hebben. Maar een fout betekent niet automatisch dat God klaar met ons is. God kan ons opnieuw vormen. Hij kan ons iets leren. Hij kan een nieuwe weg openen.

Een pot wordt niet in één keer gemaakt

Dat is misschien wel een van de mooiste dingen aan dit beeld. De pottenbakker werkt stap voor stap. De klei is niet meteen perfect. Hij moet blijven vormen. Zo gaat het ook vaak met mensen. Wij willen soms graag direct veranderen. Geduldiger worden. Vriendelijker worden. Meer vertrouwen. Minder boos worden. Meer tijd nemen voor anderen. Beter luisteren. Meer op God vertrouwen. Maar verandering gaat meestal stap voor stap. Soms zetten we een stap vooruit. En daarna weer één achteruit. Dat betekent niet dat er niets gebeurt. God kan lange tijd aan ons werken zonder dat wij daar zelf veel van merken.

Ook werk vraagt oefening

Een beginnende pottenbakker maakt waarschijnlijk niet meteen prachtige potten. De eerste pot kan scheef zijn. De tweede kan te dun zijn. De derde kan tijdens het bakken barsten. Je moet oefenen. Dat geldt voor bijna ieder beroep. Een timmerman moest ooit leren hoe hij een zaag moest gebruiken. Een visser moest leren hoe hij een net uitwerpt. Een boer moest leren wanneer hij moest zaaien. Een kok moest leren hoe hij moest koken. Een

verpleegkundige moest leren hoe zij voor mensen kon zorgen. Niemand kan alles meteen. Daarom is het goed om jezelf en anderen de tijd te geven om te leren.

Fouten maken

We leven in een wereld waarin fouten soms vooral als mislukkingen worden gezien. Je hebt iets fout gedaan. Je hebt een verkeerde beslissing genomen. Je had beter moeten opletten. En natuurlijk moeten we verantwoordelijkheid nemen voor onze fouten. Maar een fout hoeft niet het einde te zijn. Soms leer je juist veel van iets wat misging. Een timmerman die een plank verkeerd zaagt, leert beter meten. Een kok die een gerecht laat aanbranden, vergeet de volgende keer misschien de oven niet uit te zetten. Een werknemer die iets verkeerd heeft aangepakt, kan ontdekken hoe het beter kan. Een mens die verkeerde keuzes heeft gemaakt, kan tot inkeer komen. De Bijbel noemt dat bekering: je omkeren en een andere weg gaan.

Petrus maakte fouten

Petrus is daar een duidelijk voorbeeld van. Hij had Jezus gevolgd. Hij had veel met Hem meegemaakt. Toch zei Petrus op een moeilijk moment drie keer dat hij Jezus niet kende. (Mattheüs 26:69-75) Daarna had Petrus groot verdriet. Hij had gefaald. Maar Jezus was niet klaar met Petrus. Na Zijn opstanding zoekt Jezus Petrus opnieuw op. Bij het Meer van Galilea vraagt Jezus drie keer aan Petrus: "Heb je Mij lief?" (Johannes 21:15-17) Daarna geeft Jezus hem opnieuw een opdracht: "Weid mijn schapen." (Johannes 21:16-17) Dat is bijzonder. Petrus had gefaald. Maar zijn verhaal eindigde daar niet. Jezus vormde hem verder.

God maakt geen wegwerpmensen

Dat is een gedachte die we mogen meenemen. Mensen kunnen elkaar soms gemakkelijk afschrijven. "Met hem is niets te beginnen." "Zij zal nooit veranderen." "Hij heeft het nu eenmaal altijd verkeerd gedaan." Maar God kijkt anders. Hij kent het

hele verhaal van een mens. Hij ziet niet alleen de fout van gisteren. Hij ziet ook wat iemand morgen kan worden. Dat betekent niet dat we alles wat iemand doet moeten goedpraten. Maar het betekent wel dat we ruimte mogen laten voor een nieuw begin. Dat is genade.

De pottenbakker heeft geduld

Stel je voor dat de pottenbakker na iedere kleine fout meteen zou zeggen: "Weg ermee!" Dan zou er waarschijnlijk weinig moois worden gemaakt. Hij weet dat het proces tijd kost. Hij blijft werken. Hij kijkt. Hij probeert opnieuw.

Ook met mensen hebben we geduld nodig. Dat geldt voor kinderen. Voor kleinkinderen. Voor collega's. Voor mensen in de kerk. Voor vrienden. En ook voor onszelf.

Soms verwachten we van anderen dat ze in één keer veranderen. Maar wijzelf hebben vaak ook tijd nodig.

**De pottenbakker
ziet er nog steeds
waarde in.**

En toch zijn er grenzen

Geduld betekent niet dat je alles moet accepteren. Ook dat is belangrijk. Wanneer iemand steeds opnieuw een ander pijn doet, mag je grenzen stellen. Wanneer iemand op het werk steeds over een grens gaat, mag je dat benoemen. Wanneer iemand je blijft kwetsen, mag je afstand nemen. Vergeven betekent niet dat je moet doen alsof er niets gebeurd is. Gods genade maakt mensen niet onverschillig voor wat verkeerd is. Juist omdat mensen waardevol zijn, doet het ertoe hoe we met elkaar omgaan. De pottenbakker vormt de klei met zorg. Niet om haar kapot te maken, maar om er iets goeds van te maken.

Wat als de pot breekt?

Een pot kan tijdens het maken breken. Maar ook nadat hij klaar is, kan hij vallen. Dan ligt hij in stukken. Soms is zo'n pot nog te repareren. Soms niet. Ook in het leven gebeuren dingen die we niet zomaar kunnen herstellen. Een overlijden. Een scheiding. Een ontslag. Een ziekte. Een groot verdriet. Dan is het te gemakkelijk om te zeggen: "God maakt er wel weer iets moois van." Soms blijft iets pijn doen. Soms blijft er een litteken. Het christelijke geloof zegt niet dat alles wat kapotgaat weer precies wordt zoals vroeger. Het zegt wel dat God ons ook in onze gebrokenheid niet loslaat.

Jezus kent gebroken mensen

Dat zien we steeds wanneer Jezus mensen ontmoet. Hij zoekt mensen op die door anderen worden afgewezen. Hij spreekt met mensen die een slechte naam hebben. Hij raakt mensen aan die ziek zijn. Hij vergeeft. Hij herstelt. Hij geeft hoop. Niet iedereen wordt op dezelfde manier genezen. Niet ieder probleem verdwijnt. Maar mensen ontdekken bij Jezus dat hun leven niet waardeloos is. Ook mensen die zichzelf misschien zo zijn gaan zien.

Een kostbare pot

Paulus gebruikt later een ander beeld. Hij schrijft: “Maar wij hebben deze schat in aarden potten.” (2 Korintiërs 4:7) Een aarden pot is breekbaar. Je kunt hem laten vallen. Hij kan barsten. Toch kan er iets kostbaars in zitten. Paulus gebruikt dat beeld om te zeggen dat de kracht van God zichtbaar kan worden in gewone en kwetsbare mensen. Dat is een bemoediging. Je hoeft niet perfect te zijn om door God gebruikt te worden. Je hoeft ook niet sterk te lijken. God kan juist door onze kwetsbaarheid heen werken.

Misschien voel jij je als klei

Misschien zit je op dit moment in een periode waarin je niet goed weet wat God met je leven doet. Je begrijpt niet waarom bepaalde dingen gebeuren. Je had andere plannen. Je had misschien gedacht dat je leven er heel anders uit zou zien. Dan kan het beeld van de pottenbakker helpen. Klei weet niet wat de pottenbakker van plan is. De klei voelt alleen de druk van de handen. Wij begrijpen ook niet altijd wat God aan het doen is. Dat kan moeilijk zijn. Toch mogen we leren vertrouwen. Niet omdat we alles begrijpen. Maar omdat we weten Wie onze Maker is.

Voor vandaag

Misschien is er iets in jouw leven waar je ontevreden over bent. Een eigenschap. Een gewoonte. Een relatie. Een situatie. Vraag jezelf eens af: Kan God hier nog iets mee doen? Misschien is het antwoord verrassend eenvoudig: Ja.

Misschien moet er iets veranderen. Misschien moet je hulp vragen. Misschien moet je vergeving vragen. Misschien moet je iemand vergeven. Misschien moet je een nieuwe stap zetten. En misschien moet je vooral leren wachten. God werkt niet altijd zo snel als wij willen. Maar wachten betekent niet automatisch dat er niets gebeurt.

Zoals een pottenbakker soms rustig blijft werken terwijl de vorm langzaam ontstaat, kan God ook in stilte aan een mensenleven werken.

Ook jij mag opnieuw beginnen

Misschien kijk je terug en denk je: "Had ik het maar anders gedaan." Dat gevoel kennen veel mensen. Maar je kunt het verleden niet opnieuw maken. Je kunt wel vandaag een nieuwe stap zetten. Petrus kon zijn verloochening niet ongedaan maken. Maar hij kon wel opnieuw luisteren naar Jezus. Ook wij mogen steeds weer naar Jezus gaan. Hij nodigt ons niet uit om te doen alsof we nooit fouten hebben gemaakt. Hij nodigt ons uit om Hem te volgen. Opnieuw. Vandaag.

Jezus vormt ons

Een pottenbakker werkt met klei. Jezus werkt met mensen. Hij leert ons liefhebben. Hij leert ons dienen. Hij leert ons vergeven. Hij leert ons vertrouwen. En soms gebruikt Hij andere mensen om ons iets te leren. Een gesprek. Een voorbeeld. Een moeilijke ervaring. Een Bijbeltekst. Een fout waar we van leren. Een onverwacht woord van iemand. Zo worden we langzaam gevormd. Niet tot perfecte mensen die nooit fouten maken. Maar tot mensen die steeds meer op Jezus leren lijken. Paulus schrijft: "Wij worden steeds meer veranderd naar het beeld van Christus." (2 Korintiërs 3:18) Dat is een proces. Een leven lang.

Neem mee

Je bent nog niet af. Dat geldt voor ons allemaal. God is nog met ons bezig. Soms gaat dat langzaam. Soms doet het pijn. Soms begrijpen we niet wat Hij doet. Maar we mogen erop vertrouwen dat onze Maker ons kent. Hij ziet mogelijkheden waar wij alleen maar klei zien. En wanneer er iets misgaat, is dat niet automatisch het einde. Bij Jezus is er ruimte voor vergeving. Voor herstel. Voor een nieuw begin. God gooit mensen niet zomaar weg.

Vijf vragen

1. Wat spreekt je aan in het beeld van de pottenbakker en de klei
2. Waarom is het soms moeilijk om geduldig te wachten op verandering?
3. Welke fout of teleurstelling heeft jou ooit iets geleerd?
4. Wat betekent het voor jou dat Jezus Petrus na zijn grote fout opnieuw een taak gaf?
5. Is er iets in jouw leven waarvan je zou willen dat Jezus het opnieuw vormt of verandert?

Even glimlachen en nadenken

Een wijngaard vraagt aandacht

Een wijngaard ziet er op een zonnige dag prachtig uit. Rijen druivenplanten staan naast elkaar. De bladeren zijn groen. De druiventrossen hangen zwaar aan de takken. Maar

Een wijngaard vraagt aandacht.

een wijngaard wordt niet vanzelf mooi. Er is iemand nodig die ervoor zorgt. De wijngaardenier moet de planten verzorgen. Hij moet kijken of ze gezond zijn. Hij moet de grond goed houden. Hij moet letten op onkruid en ziekten. En hij moet soms takken wegsnoeien. Dat laatste klinkt misschien vreemd. Waarom zou je een goede tak weghalen? Toch hoort snoeien bij het werk van de wijngaardenier. Door goed te snoeien kan een plant sterker worden en meer vrucht dragen.

Een bekend beeld in de Bijbel

De wijngaard komt vaak voor in de Bijbel. Dat is niet zo vreemd. In het land van Israël waren wijngaarden heel gewoon. Druiven waren belangrijk als voedsel. Van druiven werd ook wijn gemaakt. Daarom wisten de mensen precies wat een wijngaardenier deed. Wanneer Jezus over een wijngaard vertelde, konden de mensen zich daar gemakkelijk iets bij voorstellen. Hij gebruikte het gewone werk van een wijngaardenier om iets over God en mensen te vertellen.

Een wijngaard kost moeite

Een wijngaardenier kan niet op een stoel gaan zitten en denken: “Ik heb de planten gisteren verzorgd. Nu kunnen ze het zelf wel.” Een wijngaard vraagt steeds opnieuw aandacht. Je moet blijven kijken. Je moet op tijd ingrijpen. Je moet geduld hebben. En vooral: je moet niet verwachten dat alles meteen resultaat geeft. Een jonge wijnstok heeft tijd nodig. Eerst komen de bladeren. Dan de bloemen. Daarna ontstaan de druiven. En uiteindelijk komt de oogst. Dat vraagt wachten.

**Een wijngaard groeit
niet in één dag.**

Jezus spreekt over de wijnstok

In het evangelie van Johannes gebruikt Jezus het beeld van een wijnstok. Hij zegt: “Ik ben de ware wijnstok en mijn Vader is de wijngaardenier.” (Johannes 15:1) Daarmee maakt Jezus duidelijk dat Hij de bron van het leven is voor Zijn leerlingen. Hij zegt ook: “Blijf in Mij, dan blijf Ik in jullie.” (Johannes 15:4) Dat is een bijzondere manier van spreken. Een tak kan alleen vrucht dragen wanneer hij verbonden blijft met de wijnstok. Een losse tak droogt uit. Zo zegt Jezus dat wij Hem nodig hebben. Niet alleen af en toe. Niet alleen wanneer het moeilijk is. Maar iedere dag.

Verbonden blijven

Dat betekent niet dat je de hele dag met je ogen dicht moet zitten bidden. Verbonden zijn met Jezus kan heel gewoon zijn. Een Bijbelverhaal lezen. Bidden tijdens het fietsen. God danken voor een mooie dag. Een eerlijk gesprek voeren. Iemand vergeven. Een ander helpen. Even stil worden. Een moeilijke beslissing bij God brengen. Het zijn allemaal manieren waarop je bewust met Jezus kunt leven. Een tak hoeft niet voortdurend iets bijzonders te doen. Hij moet vooral verbonden blijven. Dan kan er vrucht groeien.

Vrucht dragen

Jezus zegt: “Wie in Mij blijft en Ik in hem, die draagt veel vrucht.” (Johannes 15:5) Wat bedoelt Jezus met vrucht? Niet alleen succes. Niet veel geld. Niet een groot huis. Niet een indrukwekkende carrière. De Bijbel spreekt over een ander soort vrucht. Paulus noemt bijvoorbeeld: liefde, blijdschap, vrede, geduld, vriendelijkheid, goedheid, trouw, zachtmoedigheid en zelfbeheersing. (Galaten 5:22-23) Dat zijn dingen die zichtbaar worden in het leven van iemand die met God leeft. Je kunt dus een heel gewone baan hebben en toch veel vrucht dragen. Een medewerker die geduldig blijft.

Een collega die eerlijk is. Een leidinggevende die rechtvaardig handelt. Een ouder die luistert. Een buurman die omziet naar iemand die alleen is. Daar kan iets van Gods vrucht zichtbaar worden.

Niet alles wat groeit is goed

Een wijngaardenier weet dat niet iedere groei gewenst is. Er kunnen wilde takken ontstaan. Er kan te veel blad komen. Er kunnen takken zijn die nauwelijks vrucht dragen. Dan moet de wijngaardenier snoeien. Ook in ons leven kan er van alles groeien. Sommige dingen zijn goed. Andere dingen maken ons leven juist minder mooi. Bijvoorbeeld: jaloezie, boosheid, egoïsme, altijd maar meer willen, de behoefte om beter te zijn dan een ander of voortdurend bezig zijn met wat anderen van ons vinden. Jezus zegt dat God soms in ons leven snoeit. Dat kan pijnlijk zijn. Maar het doel is niet om ons kapot te maken. Het doel is dat er meer goede vrucht kan groeien.

Snoeien doet soms pijn

Niet iedereen vindt snoeien leuk. Een tak wordt afgesneden. De plant ziet er daarna misschien zelfs minder mooi uit. Maar de wijngaardenier weet waarom hij het doet. Ook veranderingen in ons leven kunnen soms voelen als snoeien. Een baan die stopt. Een taak die je moet loslaten. Een relatie die verandert. Een gewoonte waar je afscheid van moet nemen. Een plan dat niet doorgaat. Op het moment zelf begrijpen we misschien niet waarom. We kunnen zelfs denken: "Waarom laat God dit gebeuren?" Maar daar moeten we voorzichtig mee

omgaan. Niet iedere moeilijke gebeurtenis betekent dat God ons aan het snoeien is. Soms gebeuren er dingen omdat het leven gebroken is. Soms maken mensen verkeerde keuzes. Soms weten we eenvoudigweg niet waarom iets gebeurt. Maar we mogen wel geloven dat God ook in moeilijke tijden bij ons blijft.

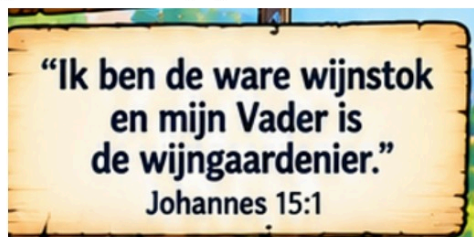
Soms moet je iets loslaten

Dat is een moeilijke les. Wij willen vaak vasthouden. Aan ons werk. Aan onze gezondheid. Aan onze mogelijkheden. Aan onze gewoonten. Aan hoe het vroeger was. Maar er zijn momenten waarop loslaten nodig is. Misschien omdat je ouder wordt. Misschien omdat je werk verandert. Misschien omdat een taak door iemand anders wordt overgenomen. Misschien omdat je lichaam niet meer alles kan.

Loslaten kan verdrietig zijn. Maar loslaten betekent niet dat je leven geen waarde meer heeft. Een plant draagt niet in iedere periode evenveel vrucht. Er zijn tijden van groei. Er zijn tijden van rust. Er zijn tijden van snoeien. En er zijn tijden van oogsten.

De wijngaardenier kijkt verder

Een wijngaardenier die een tak afknijpt, kijkt niet alleen naar dat ene moment. Hij kijkt vooruit. Hij denkt aan de toekomst van de plant. Dat kan ons helpen wanneer we terugkijken op veranderingen in ons leven. Misschien heb je iets moeten opgeven wat je heel belangrijk vond. Misschien kwam er daardoor ruimte voor iets anders. Dat hoeft

niet altijd zo te zijn. Maar soms ontdekken mensen later: “Ik had toen niet door wat God aan het doen was.” Dat is een belangrijke vorm van vertrouwen. Niet: alles begrijpen. Maar: weten dat God mij niet uit het oog verliest.

Een wijngaard groeit niet door harder te schreeuwen

Een wijngaardenier kan niet tegen zijn planten roepen: “Groeï nou eens wat sneller!” De plant groeit op zijn eigen tijd. Dat klinkt grappig. Maar bij mensen doen we het soms wel. We zeggen: “Je moet nu eindelijk eens veranderen.” “Waarom ben je nog steeds zo onzeker?” “Je moet gewoon wat positiever denken.” Maar mensen zijn geen machines. Verandering kost tijd. Een kind moet leren. Een jongere moet groeien. Een volwassene kan nog steeds veranderen. Ook op latere leeftijd kunnen mensen nieuwe dingen leren. God heeft geduld met ons. Daarom mogen wij ook leren om geduld met anderen te hebben.

Jezus heeft geduld met Zijn leerlingen

Dat zien we duidelijk bij de leerlingen van Jezus. Ze begrijpen lang niet altijd wat Jezus bedoelt. Ze maken ruzie over wie de belangrijkste is. (Marcus 9:33-37) Petrus maakt grote fouten. Thomas heeft moeite om te geloven dat Jezus is opgestaan. (Johannes 20:24-29) Toch blijft Jezus met hen omgaan. Hij leert hen. Hij corrigeert hen. Hij vergeeft hen. Hij geeft hun opnieuw kansen. Jezus weet dat geestelijke groei tijd kost. Dat is ook een bemoediging voor ons. Wij hoeven vandaag nog niet te zijn wie we over tien jaar misschien zullen zijn.

De vrucht is niet voor jezelf

Druiven groeien niet zodat de wijnstok naar zichzelf kan kijken. De vrucht is er voor anderen. Dat is ook mooi om te bedenken. Wat God in ons laat groeien, is niet alleen voor onszelf. Wanneer je leert geduldiger te worden, hebben anderen daar iets aan.

Wanneer je leert vergeven, ontstaat er ruimte voor een ander. Wanneer je vriendelijk bent, kan iemand moed krijgen. Wanneer je trouw bent, kunnen anderen op je rekenen. Wanneer je hoop houdt, kun je die hoop doorgeven. Vrucht is bedoeld om gedeeld te worden.

Ook op je werk

Dat geldt natuurlijk ook voor je werk. Je kunt een geweldige vakman zijn. Maar als je ondertussen iedereen om je heen slecht behandelt, ontbreekt er iets. Je kunt heel succesvol zijn. Maar als je oneerlijk bent tegenover anderen, is er iets mis. Je kunt een hoge positie hebben. Maar als je niemand meer ziet die onder je werkt, ben je misschien vergeten waarvoor verantwoordelijkheid bedoeld is. God kijkt niet alleen naar wat we produceren. Hij kijkt ook naar hoe we met mensen omgaan. Dat is misschien wel een van de belangrijkste lessen uit het beeld van de wijngaard.

Wat groeit er in jou?

Dat is een mooie vraag om jezelf af en toe te stellen. Niet: "Hoeveel heb ik bereikt?" Maar: "Wat groeit er in mij?" Groeit er meer geduld? Meer liefde? Meer vertrouwen? Meer eerlijkheid? Meer aandacht voor anderen? Of groeit er juist steeds meer onrust? Meer boosheid? Meer hebzucht? Meer behoefte aan erkenning? Dat kan een confronterende vraag zijn. Maar ook een goede vraag. Want wat in ons groeit, wordt uiteindelijk zichtbaar.

Voor vandaag

Kijk vandaag eens naar je eigen leven als naar een wijngaard. Er zijn misschien mooie dingen gegroeid. Wees daar dankbaar voor. Er zijn misschien ook dingen die aandacht nodig hebben. Breng ze bij God. En misschien is er iets wat je moet loslaten. Dat hoeft niet gemakkelijk te zijn. Je mag daar verdriet over hebben. Maar probeer te vertrouwen op Jezus. Hij zegt: "Blijf in Mij." (Johannes 15:4) Dat is misschien wel de belangrijkste opdracht. Niet: "Doe alles perfect." Niet: "Zorg dat je zoveel mogelijk bereikt." Maar: "Blijf in Mij." Vanuit die verbondenheid kan vrucht groeien.

Als je weinig vrucht ziet

Misschien denk je: "Ik doe mijn best, maar ik zie niet veel resultaat." Ook dat kan pijn doen. Een ouder kan jarenlang liefde geven en weinig verandering zien. Een vrijwilliger kan zich inzetten zonder veel waardering. Een christen kan voor iemand bidden zonder te merken wat God doet. Een werknemer kan trouw zijn zonder promotie te krijgen. Maar niet alles wat waardevol is, is meteen zichtbaar. Een wijngaard groeit ook terwijl niemand kijkt. Onder de grond gebeurt van alles. Wortels groeien. De plant neemt water op. De druiven ontwikkelen zich. Soms is er lange tijd weinig te zien. Dat betekent niet dat er niets gebeurt.

Jezus is de wijnstok Uiteindelijk komen we opnieuw bij Jezus. Hij zegt niet alleen: "Werk hard en probeer vrucht te dragen." Hij zegt: "Blijf in Mij." (Johannes 15:4)

Dat verandert de manier waarop we naar ons werk kijken. We hoeven onze waarde niet te verdienen. We hoeven onszelf niet voortdurend te bewijzen. We mogen vanuit onze verbondenheid met Jezus leven en werken. Dan wordt ons werk een plaats waar iets van Hem zichtbaar kan worden. Een vriendelijk woord. Een eerlijke keuze. Een helpende hand. Geduld met iemand die moeilijk doet. Vergeving. Trouw. Liefde.

Misschien lijken het kleine dingen. Maar dat zijn precies de dingen die Jezus vrucht noemt.

Neem mee

Een wijngaard groeit niet in één dag. Ook mensen veranderen niet in één dag. God heeft geduld. Hij vormt. Hij snoeit. Hij verzorgt. En Hij laat vrucht groeien. Wij mogen dichtbij Jezus blijven. Niet om onszelf groot te maken. Maar om steeds meer op Hem te gaan lijken. Blijf in Jezus. Laat Hem in je werken. En deel de vrucht met anderen.

Vijf vragen

1. Waarom heeft een wijngaard volgens jou zoveel zorg nodig?
2. Wat betekent het volgens jou om "in Jezus te blijven"? (Johannes 15:4)
3. Welke vrucht van de Geest zou jij graag sterker in je leven willen zien? (Galaten 5:22-23)
4. Is er iets wat je misschien moet leren loslaten?
5. Welke goede vrucht zou jij deze week aan iemand anders kunnen geven?

Even glimlachen en nadenken

Iedere dag opnieuw

Niet iedereen in de Bijbelse tijd had een eigen stuk land. Niet iedereen had een vaste baan. Veel mensen werkten als landarbeider. Zij hielpen boeren op het land. Ze ploegden. Ze zaaiden. Ze wieden het onkruid. Ze verzorgden de planten. En wanneer de oogst kwam, hielpen ze met binnenhalen. Het was zwaar werk. En er was een groot verschil met iemand die zelf een boerderij bezat. Een boer had zijn eigen land. Een landarbeider moest vaak wachten tot iemand hem wilde inhuren. Soms was er werk. Soms niet. En zonder werk was er ook weinig inkomen.

Op zoek naar werk

Jezus vertelt een gelijkenis over zulke arbeiders. Hij vertelt over een man die een wijngaard heeft. Heel vroeg in de ochtend gaat hij naar een plaats waar arbeiders staan te wachten. Daar vindt hij mensen die werk zoeken. Hij spreekt met hen af wat ze voor die dag zullen verdienen. Daarna stuurt hij hen naar zijn wijngaard. (Mattheüs 20:1-2)

Later op de dag gaat hij opnieuw naar de plek waar mensen staan te wachten. Om negen uur. Om twaalf uur. Om drie uur. En zelfs om vijf uur. Steeds stuurt hij mensen naar zijn wijngaard. (Mattheüs 20:3-7) Dat laatste is opvallend. De mensen die om vijf uur worden aangenomen, hebben bijna de hele dag staan wachten.

Wachten is ook zwaar

Wij denken bij werk meestal aan bezig zijn. Maar wachten kan ook zwaar zijn. Stel je voor: Je staat 's morgens klaar. Je wilt werken. Je hebt misschien een gezin waarvoor je moet zorgen. Je hebt geld nodig. Maar niemand kiest jou uit. De uren gaan voorbij. Andere mensen worden wel aangenomen. Jij blijft staan. Om twaalf uur ben je er nog. Om drie uur nog steeds. En wanneer het bijna avond is, denk je misschien: “Vandaag wordt het weer niets.” Dat gevoel kennen ook mensen vandaag. Mensen die werk zoeken. Mensen die na een sollicitatie niets horen. Mensen die steeds tijdelijke contracten krijgen. Mensen die door omstandigheden niet meer kunnen werken. Werkloos zijn kan veel meer betekenen dan alleen minder inkomen. Het kan ook betekenen dat je je nutteloos voelt.

Werk geeft meer dan geld

Werk zorgt natuurlijk voor inkomen. Maar werk kan nog meer geven. Het geeft ritme aan je dag. Je ontmoet andere mensen. Je kunt iets bijdragen. Je kunt ergens goed in worden. Je kunt merken dat iemand jouw hulp nodig heeft. Je kunt trots zijn op iets wat je hebt gedaan. Daarom kan het verlies van werk diep ingrijpen. Iemand kan denken: “Wie ben ik nog als ik niet meer werk?” Maar hier moeten we goed opletten. Je werk

**De landarbeider werkt
overal op het land.**

bepaalt niet wie je bent. Je werk kan belangrijk zijn. Maar je waarde is groter dan je baan. God kijkt niet naar je loonstrook om te bepalen hoeveel je waard bent.

Iedereen heeft waarde

Dat zien we ook in de gelijkenis van Jezus. De landheer ziet de mensen die staan te wachten. Hij loopt niet zomaar langs hen heen. Hij spreekt hen aan. Hij geeft hun werk. Zelfs degenen die pas aan het einde van de dag worden aangenomen, krijgen een plek. Dat is mooi. Misschien voelen zij zich die dag wel vergeten. Maar de landheer vergeet hen niet. Dat kan ook voor ons een belangrijke boodschap zijn. Misschien heb je het gevoel dat niemand je nodig heeft. Misschien ben je gestopt met werken. Misschien

kun je door je leeftijd of omstandigheden minder dan vroeger. Misschien doe je vooral werk dat bijna niemand ziet. God ziet jou wel.

De onverwachte betaling

Aan het einde van de dag zegt de eigenaar tegen zijn rentmeester dat de arbeiders hun loon moeten krijgen. En dan gebeurt er iets verrassends. De mensen die als laatste zijn begonnen, krijgen als eerste hun geld. En ze krijgen een volledig dagloon. (Mattheüs 20:8-9) Dan denken de mensen die de hele dag hebben gewerkt: “Als zij zoveel krijgen, krijgen wij vast nog veel meer.” Maar ook zij krijgen het afgesproken bedrag. Precies wat de landheer met hen had afgesproken. (Mattheüs 20:10) Daar worden ze boos over.

Dat lijkt misschien begrijpelijk. Zij hebben immers veel langer gewerkt.

“Dat is niet eerlijk!”

De arbeiders klagen. Ze zeggen eigenlijk: “Wij hebben de hele dag gewerkt. Waarom krijgen zij hetzelfde als wij?” Dat is een vraag die wij ook gemakkelijk kunnen stellen. “Waarom krijgt hij zoveel hulp en ik zo weinig?” “Waarom krijgt zij die kans?” “Waarom wordt zijn werk wel gezien en het mijne niet?” “Waarom heeft die ander zoveel geluk?”

“Waarom krijgt iemand die veel later komt dezelfde beloning?” Wij kijken gemakkelijk naar wat een ander krijgt. En dan vergeten we wat wij zelf hebben ontvangen.

De landheer antwoordt

De eigenaar antwoordt dat hij niemand onrecht heeft aangedaan. Hij heeft de eerste arbeiders precies betaald wat hij met hen had afgesproken. Daarna zegt hij: “Mag ik met mijn geld niet doen wat ik wil?” (Mattheüs 20:15) Jezus gebruikt deze gelijkenis om iets te vertellen over het Koninkrijk van God. Het gaat niet alleen over loon. Het gaat over genade. *God geeft niet wat wij denken dat we verdienen. Hij geeft wat wij nooit zelf kunnen verdienen.*

Genade is geen salaris

Dat is een belangrijk verschil. Een salaris krijg je omdat je ervoor hebt gewerkt. Je hebt uren gemaakt. Daar staat een bedrag tegenover. Genade werkt anders. Genade kun je niet verdienen. Je kunt niet tegen God zeggen: “Ik heb zoveel goede dingen gedaan.

Dus U moet mij nu wel iets geven.” Het christelijke geloof zegt juist dat we alles van God ontvangen. Ook vergeving. Ook liefde. Ook redding. Paulus schrijft: “Uit genade bent u gered, door het geloof. Het is niet uw eigen verdienste.” (Efeziërs 2:8-9) Dat is de kern van het evangelie.

Jezus vergelijkt mensen niet

Wij doen dat wel. We vergelijken onze baan met die van een ander. Ons salaris met dat van een ander. Ons huis. Onze gezondheid. Onze mogelijkheden. Onze kinderen. Onze prestaties. Zelfs ons geloof. Dan kan er jaloezie ontstaan. Maar Jezus nodigt ons uit om anders te kijken. Niet voortdurend: “Wat heeft die ander?” Maar: “Wat heeft God mij gegeven?” Dankbaarheid verandert onze manier van kijken.

De eerste en de laatste

Jezus sluit de gelijkenis af met een zin die vaker in Zijn onderwijs voorkomt: “Zo zullen de laatsten de eersten zijn en de eersten de laatsten.” (Mattheüs 20:16) Dat betekent niet dat God tegen hard werken is. Het betekent ook niet dat het goed is als mensen die zich inzetten niets krijgen. Jezus laat vooral zien dat Gods Koninkrijk anders werkt dan onze menselijke ranglijsten. Bij God gaat het niet om: Wie is het belangrijkste? Wie heeft het meeste bereikt? Wie heeft het langst gewerkt? Wie heeft de hoogste positie? Wie krijgt de meeste eer? Jezus kijkt naar mensen met andere ogen.

Een landarbeider is geen nummer

Een landarbeider kon gemakkelijk worden gezien als een paar handen die nodig waren. “Die man kan sjouwen.” “Die vrouw kan oogsten.” “Die persoon kan vandaag helpen.” Maar achter iedere arbeider zit een mens. Een mens met een gezin. Met zorgen. Met dromen. Met verdriet. Met talenten. Met een verhaal. Dat is ook vandaag belangrijk. Op een werkplek zijn mensen geen nummers. Een werknemer is geen personeelsnummer. Een schoonmaker is niet “iemand die hier de boel schoonhoudt”. Een chauffeur is niet alleen “de chauffeur”. Een kassamedewerker is niet alleen “degene achter de kassa”. Iedereen is een mens.

Jezus ziet de mens

Dat deed Jezus voortdurend. Hij zag mensen die anderen niet belangrijk vonden. Hij zag Zacheüs in de boom. (Lucas 19:1-10) Hij zag Bartimeüs langs de weg. (Marcus 10:46-52) Hij zag de vrouw die in de menigte Zijn kleding aanraakte. (Marcus 5:25-34) Hij zag mensen die ziek waren. Mensen die verdriet hadden. Mensen die fouten hadden gemaakt. Mensen die door anderen werden buitengesloten. Jezus liep niet zomaar langs. Hij keek. Hij luisterde. Hij sprak. Hij hielp. Hij gaf mensen hun waardigheid terug.

Wat betekent dat voor ons werk?

Misschien betekent het heel eenvoudig: Kijk naar de mens naast je. Niet alleen naar wat iemand moet doen. Niet alleen naar hoeveel iemand produceert. Niet alleen naar de fout die iemand heeft gemaakt. Kijk naar de mens. Een collega die stil is, kan verdriet hebben. Iemand die steeds fouten maakt, kan onzeker zijn. Een nieuwe werknemer kan bang zijn om het verkeerd te doen. Een oudere collega kan moeite hebben met

**Achter iedere arbeider
zit een mens. God ziet jou!**

veranderingen. Een jongere medewerker kan juist heel andere ideeën hebben. Werk wordt menselijker wanneer we elkaar niet alleen als werknemers zien.

Een eerlijke beloning

De Bijbel heeft ook veel te zeggen over eerlijk betalen. In Deuteronomium staat dat een arbeider zijn loon op tijd moet krijgen: “Je moet hem zijn loon nog dezelfde dag geven.” (Deuteronomium 24:15) Waarom? Omdat

iemand van zijn loon moet leven. Dat is belangrijk. Wie werkt, heeft recht op een eerlijke beloning. God vindt het niet onbelangrijk hoe werkgevers met werknemers omgaan. Ook in het Nieuwe Testament waarschuwt Jakobus rijke mensen die arbeiders hun loon onthouden. (Jakobus 5:4) Werk mag dus niet betekenen: “Ik heb de macht, dus ik bepaal wel wat jij krijgt.” Een christelijke manier van werken vraagt eerlijkheid.

De zwakke positie

Een landarbeider had weinig macht. Als hij geen werk kreeg, kon hij moeilijk zeggen: “Dan zoek ik wel een andere werkgever.” Er waren misschien genoeg andere mensen die het werk wilden doen. Daarom was iemand die werk gaf ook verantwoordelijk. Wie

macht heeft over anderen, moet die macht zorgvuldig gebruiken. Dat geldt vandaag nog steeds. Voor werkgevers. Voor leidinggevenden. Voor mensen die personeel aannemen. Maar ook voor iedereen die invloed heeft op een ander. Macht is geen vrijbrief om iemand kleiner te maken.

Jezus en macht

Jezus laat een heel andere manier van omgaan met macht zien. De leerlingen van Jezus wilden soms weten wie de belangrijkste was. Jezus antwoordt dat wie groot wil zijn, een dienaar moet worden. “Wie onder jullie de belangrijkste wil zijn, moet jullie dienaar zijn.” (Marcus 10:43) Dat is een heel andere manier van leidinggeven. Een goede leidinggevende vraagt niet alleen: “Wat kan mijn personeel voor mij doen?” Maar ook: “Wat kan ik doen zodat mijn mensen hun werk goed kunnen doen?” Leidinggeven wordt dan dienen.

Werken voor je brood

De Bijbel is heel nuchter over werken. Paulus schrijft: “Als iemand niet wil werken, zal hij ook niet eten.” (2 Tessalonicenzen 3:10) Dat betekent niet dat mensen die geen werk kunnen vinden, maar gewoon moeten worden veroordeeld. Paulus spreekt daar over mensen die wel konden werken, maar bewust niet wilden werken en ondertussen afhankelijk waren van anderen. Dat is iets anders. De Bijbel maakt ruimte voor mensen die hulp nodig hebben. Maar wanneer iemand kan bijdragen, is het goed om dat ook te doen. Werk kan een manier zijn om verantwoordelijkheid te nemen. Voor jezelf. Voor je gezin. En voor anderen.

Niet iedereen kan werken

Ook dat moeten we erbij zeggen. Er zijn mensen die graag willen werken, maar geen werk kunnen vinden. Er zijn mensen die door hun leeftijd niet meer kunnen werken. Er zijn mensen die door omstandigheden beperkt zijn. Er zijn mensen die tijdelijk uitvallen. Er zijn mensen die zorgen voor een ander en daardoor geen gewone baan kunnen hebben. Daarom mogen we nooit te snel zeggen: “Iedereen kan toch gewoon werken?” Dat is niet altijd waar. Soms is hulp nodig. En hulp ontvangen is geen schande. God vraagt niet van ieder mens hetzelfde.

Ook onbetaald werk is werk

Denk maar eens aan een moeder of vader die thuis voor kinderen zorgt. Of aan iemand die voor een zieke partner zorgt. Of aan een opa die iedere week op zijn kleinkinderen past. Of aan iemand die boodschappen doet voor een oudere buurvrouw. Of aan een vrijwilliger die iedere week helpt in de kerk. Daar staat misschien geen salaris tegenover. Maar het is wel waardevol werk. De samenleving kan niet zonder zulke mensen. En God ziet ook dit werk. Misschien krijgt niemand een loonstrook. Maar liefde kan een grotere waarde hebben dan geld.

Voor vandaag

Misschien heb je een baan. Misschien ben je met pensioen. Misschien zoek je werk. Misschien kun je niet meer werken zoals vroeger. Wat jouw situatie ook is, probeer te onthouden: Jouw waarde hangt niet af van je werk. Je hoeft jezelf niet te bewijzen. Je hoeft niet altijd de beste te zijn. En je hoeft niet jaloers te kijken naar wat een ander krijgt. Dank God voor wat je hebt. Gebruik wat je kunt. Help waar je kunt. En wees eerlijk tegenover de mensen met wie je werkt.

Als je werk zoekt

Misschien herken je jezelf in de mensen uit Jezus' gelijkenis. Je staat als het ware op de markt te wachten. Je wilt graag werken. Maar niemand kiest jou. Dan kan iedere nieuwe afwijzing pijn doen. Probeer dan niet te denken: "Ik ben niets waard." Een werkgever die jou niet aanneemt, bepaalt niet jouw waarde. Een sollicitatie die niet doorgaat, zegt niet wie jij bent. Je bent meer dan je cv. Meer dan je werkervaring. Meer dan je diploma's. En meer dan de mening van een werkgever.

Als je werkgever bent

Misschien ben jij juist degene die mensen in dienst heeft. Dan is dit hoofdstuk misschien vooral een spiegel. Hoe kijk jij naar de mensen die voor je werken? Weet je wie ze zijn? Weet je wat er thuis speelt? Geef je mensen een eerlijke beloning? Zeg je het wanneer iemand goed werk doet? Durven mensen bij je aan te kloppen wanneer ze problemen hebben? Jezus leert ons dat leiderschap niet begint met macht. Het begint met dienen.

**God kijkt niet naar wat je doet,
maar naar wie je bent.**

1 Samuël 16:7

Als je collega's hebt

Ook dan kun je iets doen. Misschien is er iemand die altijd alleen staat. Iemand die niet zo goed mee kan komen. Iemand die net begonnen is. Iemand die vaak wordt vergeten. Misschien kun jij degene zijn die zegt: "Kom maar, ik help je." Dat lijkt misschien klein. Maar voor die ander kan het heel groot zijn. Een goede werkplek wordt niet alleen gemaakt door regels en afspraken. Hij wordt ook gemaakt door mensen die naar elkaar omzien.

En Jezus?

De gelijkenis van de arbeiders in de wijngaard gaat uiteindelijk over Gods Koninkrijk. Jezus laat zien dat Gods genade niet werkt zoals ons menselijke systeem. Wij rekenen. Wij vergelijken. Wij verdienen. Wij willen krijgen wat ons toekomt.

God geeft. Hij nodigt mensen uit. Ook mensen die laat komen. Ook mensen die misschien denken dat ze niets meer te bieden hebben. Dat is goed nieuws. Want uiteindelijk staan we allemaal met lege handen voor God. Niemand kan zeggen: "Ik heb genoeg gedaan. U bent mij nu iets verschuldigd." Wij leven van genade. En die genade vinden we in Jezus.

De laatste wordt niet vergeten

Misschien is dat wel de mooiste zin die we uit dit hoofdstuk kunnen meenemen. De laatste wordt niet vergeten. De arbeider die pas aan het einde van de dag wordt aangenomen, krijgt ook zijn loon. De mens die denkt dat hij niet meetelt, wordt door Jezus gezien. De mens die gevallen is, kan worden opgericht. De mens die een fout heeft gemaakt, kan vergeving ontvangen. De mens die denkt dat zijn leven voorbij is, kan bij Jezus een nieuw begin vinden. Dat is genade.

Neem mee

Werk is belangrijk. Maar je werk bepaalt niet je waarde. God ziet de arbeider. God ziet de werkzoekende. God ziet de werkgever. God ziet de vrijwilliger. God ziet degene die niet meer kan werken. En Jezus leert ons om ook zo naar mensen te kijken. Niet alleen naar wat iemand doet. Maar naar wie iemand is. Werk eerlijk. Kijk naar mensen. Deel wat je hebt. En leef uit Gods genade. Want in Gods Koninkrijk geldt niet: "Wie het meest heeft gedaan, is het meest waard." Bij God is ieder mens kostbaar.

Vijf vragen

1. Hoe zou jij je voelen als je de hele dag op werk stond te wachten en niemand jou aannam?
2. Waarom is het belangrijk om mensen niet alleen te beoordelen op hun werk?
3. Wat vind je moeilijk aan de gelijkenis van de arbeiders in de wijngaard? (Mattheüs 20:1-16)
4. Hoe kun je op jouw werk of in jouw omgeving iets voor een ander betekenen?
5. Wat betekent Gods genade voor jou? (Efeziërs 2:8-9)

Even glimlachen en nadenken

Een muur begint met één steen

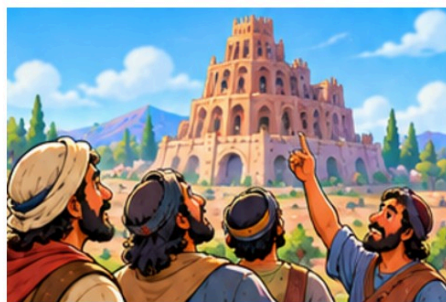
Een bouwer ziet een lege plek. Misschien moet daar een huis komen. Of een muur. Of een toren. Of een stadspoort. Voor een buitenstaander lijkt het soms alsof er nog niets is. Maar de bouwer denkt vooruit. Hij weet: “Hier komt iets.” Daarna begint het werk. Een steen. Nog een steen. En nog één. Zo groeit langzaam een muur. Je kunt niet in één middag een groot gebouw maken. Bouwen vraagt tijd. Bouwen vraagt kracht. Maar vooral vraagt het dat je steen voor steen doorgaat.

Bouwers in de Bijbel

In de Bijbel komen we veel bouwers tegen. Sommigen bouwen huizen. Anderen bouwen steden. Er worden tempels gebouwd. Muren. Poorten. En zelfs een grote ark. Noach krijgt van God de opdracht om een ark te bouwen. (Genesis 6:14-16) Dat was een enorm karwei. Noach moest niet alleen hout verzamelen. Hij moest bouwen volgens de aanwijzingen die God hem gaf. De mensen om hem heen begrepen waarschijnlijk weinig van wat hij deed. Toch ging Noach aan het werk. Steen voor steen bestaat in zijn geval eigenlijk uit: plank voor plank.

De toren van Babel

Er is ook een heel ander bouwverhaal. In Genesis lezen we over mensen die samen een stad en een hoge toren willen bouwen. Ze zeggen: “Laten we een stad bouwen met een toren die tot in de hemel reikt.” (Genesis 11:4) Ze willen naam maken. Ze willen groot worden. Op zichzelf is bouwen natuurlijk niet verkeerd. Het probleem zit dieper.

**Bouwen is goed.
Maar doe het niet alleen
voor jezelf.
Zet God op de eerste plaats.**

De mensen willen onafhankelijk van God worden. Ze willen zelf bepalen hoe groot en belangrijk ze zijn. Hun bouwproject wordt een manier om zichzelf te verheffen. Dat is een waarschuwing. Ook iets goeds, zoals werken en bouwen, kan een verkeerde plaats krijgen.

Wanneer werk een afgod wordt

Je kunt trots zijn op wat je maakt. Dat is niet verkeerd. Een mooie muur. Een goed huis. Een succesvol bedrijf. Een groot project. Je mag daar best blij mee zijn. Maar er is een grens. Wanneer je werk het belangrijkste in je leven wordt, kan er iets misgaan. Dan wordt de vraag: “Wat heb ik gebouwd?” belangrijker dan: “Voor wie heb ik gebouwd?” Iemand kan jarenlang werken om een groot huis te krijgen. Maar ondertussen zijn er misschien nauwelijks tijd en aandacht voor de mensen die in dat huis wonen. Iemand kan carrière maken. Maar ondertussen zijn gezin en vrienden uit beeld geraakt. Iemand kan een bedrijf opbouwen. Maar zichzelf helemaal kwijtraken. Werk is een goede gave. Maar een goede gave kan op de verkeerde plaats komen.

Nehemia bouwt de muur

Een van de mooiste bouwverhalen in de Bijbel vinden we bij Nehemia. De muren van Jeruzalem zijn verwoest. De stad is kwetsbaar. De poorten zijn verbrand. Wanneer Nehemia dat hoort, doet het hem veel verdriet. (Nehemia 1:3-4) Hij bidt tot God. Daarna gaat hij naar Jeruzalem. Hij bekijkt de muren. En dan zegt hij tegen de mensen: “Kom, laten we de muur van Jeruzalem weer opbouwen.” (Nehemia 2:17) Dat klinkt eenvoudig. Maar het was een enorm werk.

Iedereen doet mee

Nehemia gaat niet alleen met een hamer en een paar stenen aan de slag. Hij organiseert de mensen. Families bouwen. Priesters bouwen. Vakmensen bouwen. Handelaars bouwen. Verschillende mensen krijgen verschillende stukken van de muur.

In Nehemia 3 lezen we een lange lijst van mensen die aan verschillende delen van de muur werken. Dat lijkt misschien een saai

**Samen kun je meer
dan alleen.
Ieder heeft zijn eigen taak.**

hoofdstuk. Maar eigenlijk staat er iets heel moois. Samen bouwen mensen iets wat één persoon nooit alleen zou kunnen.

Ieder zijn eigen stukje

Dat is ook vandaag herkenbaar. Bij een groot gebouw doet niet iedereen hetzelfde. De één metselt. De ander timmert. Een derde legt leidingen. Een ander werkt aan de elektriciteit. Iemand anders zorgt voor de administratie. En weer iemand anders maakt het gebouw schoon. Je ziet misschien vooral degene die vooraan staat. Maar achter een groot project zitten vaak tientallen mensen. Sommigen zijn zichtbaar. Anderen bijna niet. Toch zijn ze allemaal nodig.

Het werk van de stille bouwster

Misschien ben jij iemand die vooral op de achtergrond werkt. Je hoeft niet in de schijnwerpers. Je doet gewoon wat nodig is. Je zet koffie. Je ruimt op. Je brengt iemand naar een afspraak. Je maakt iets schoon. Je repareert iets. Je belt iemand op. Je doet de administratie. Je zorgt ervoor dat alles blijft draaien. Niemand applaudisseert. Maar zonder jou zou het werk misschien niet doorgaan. Dat is belangrijk om te onthouden. Niet ieder belangrijk stukje werk is zichtbaar.

Als het moeilijk wordt

De bouwers van Nehemia krijgen het niet gemakkelijk. Er zijn mensen die hen uitlachen. Ze proberen hen bang te maken. Ze willen niet dat de muur wordt herbouwd. (Nehemia 4:1-8) De bouwers moeten daarom niet alleen werken. Ze moeten ook opletten. Sommigen bouwen terwijl anderen klaarstaan om hen te beschermen. (Nehemia 4:16-18) Dat laat iets zien wat ook bij gewoon werk belangrijk is. Soms gaat het goed. Soms krijg je tegenstand. Soms werkt een collega tegen. Soms

gaat een project anders dan gepland. Soms heb je te weinig mensen. Soms is er te weinig geld. Dan is de verleiding groot om op te geven.

Steen voor steen

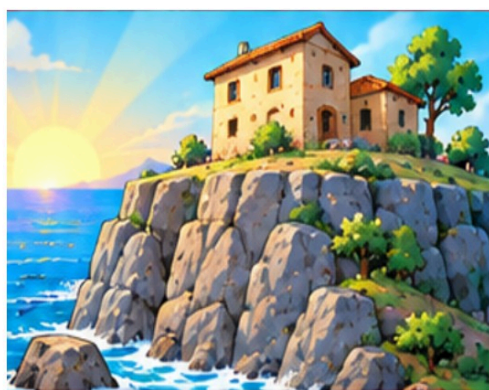
Maar Nehemia en zijn mensen gaan door. Ze bouwen verder. Steen voor steen. Uiteindelijk is de muur klaar.

In slechts 52 dagen wordt het werk voltooid. (Nehemia 6:15) Dat is bijzonder snel voor zo'n groot project. Maar het belangrijkste is niet het aantal dagen. Het belangrijkste is dat ze niet zijn gestopt toen het moeilijk werd. Ze gingen door. Dat is een belangrijke eigenschap van goed werk: volhouden.

Niet alles hoeft vandaag af

Wij willen tegenwoordig graag snel resultaat. Een bericht moet meteen worden beantwoord. Een bestelling moet morgen binnen zijn. Een project moet op tijd klaar. Een probleem moet vandaag worden opgelost. Maar sommige dingen kosten tijd. Een muur bouwen kost tijd. Een huis bouwen kost tijd. Een relatie herstellen kost tijd. Vertrouwen opbouwen kost tijd. Een kind opvoeden kost tijd. Een gemeente opbouwen kost tijd. En ook groeien in geloof kost tijd. Soms moeten we leren zeggen: "Vandaag doe ik mijn stukje. Morgen weer een stukje."

**Bouw je leven op Jezus.
Hij is het stevige fundament.
Dan blijft het staan,
ook in moeilijke tijden.**

Een goed fundament

Een goede bouwer weet dat een gebouw niet alleen mooi moet zijn. Het moet ook stevig zijn. Daarom is het fundament zo belangrijk. Als het fundament niet goed is, kan een gebouw later problemen krijgen. Jezus gebruikt dit beeld in een bekende gelijkenis. Hij vertelt over iemand die een huis bouwt. Een verstandig mens bouwt zijn huis op een stevige ondergrond. Een dwaas bouwt op zand. Wanneer er storm komt, blijkt het verschil. (Mattheüs 7:24-27) Jezus legt uit dat het belangrijk is om niet alleen Zijn woorden te horen, maar ze ook te doen.

Waarop bouw jij?

Dat is een belangrijke vraag. Waarop bouw jij je leven? Op geld? Op succes? Op wat andere mensen van je vinden? Op je gezondheid? Op je werk? Op je eigen kracht? Al die dingen kunnen belangrijk zijn. Maar geen van die dingen geeft volledige zekerheid. Werk kan verdwijnen. Geld kan opraken. Mensen kunnen teleurstellen. Je gezondheid kan veranderen. Je plannen kunnen mislukken. Jezus zegt: Bouw je leven op Mij.

Jezus is de hoeksteen

De Bijbel gebruikt nog een bijzonder beeld. Petrus schrijft over Jezus: “De steen die door de bouwers werd afgekeurd, is de belangrijkste steen geworden.” (1 Petrus 2:7) Jezus wordt daar vergeleken met een belangrijke bouwsteen. Een hoeksteen. De hoeksteen had een belangrijke plaats in een gebouw. Hij hielp bepalen hoe de rest van het gebouw moest worden opgebouwd. Petrus zegt daarmee: Jezus is niet zomaar een onderdeel van ons leven. Hij is het fundament waarop alles gericht mag zijn.

Een leven bouwen

Je bouwt je leven niet met stenen. Je bouwt met keuzes. Met relaties. Met woorden. Met wat je belangrijk vindt. Met hoe je omgaat met geld. Met hoe je werkt. Met hoe je mensen behandelt. Met wat je doet wanneer niemand kijkt. Iedere dag leg je als het ware een nieuwe steen. Een eerlijk gesprek. Een vergeving. Een verkeerde keuze. Een goede gewoonte. Een gebed. Een daad van liefde. Een leugen. Een helpende hand. Steen voor steen ontstaat je leven.

Ook fouten zijn stenen

Dat klinkt misschien vreemd. Maar zelfs van onze fouten kunnen we leren. Niet omdat fouten goed zijn. Maar omdat je ervan kunt leren. Je hebt iemand gekwetst. Je ontdekt dat je excuses moet maken. Je hebt te hard gewerkt. Je merkt dat je grenzen nodig hebt. Je hebt iemand te snel beoordeeld. Je leert eerst te luisteren. Je hebt een verkeerde keuze gemaakt. Je ontdekt dat je God nodig hebt. Zo kan zelfs een moeilijke ervaring onderdeel worden van je levensverhaal.

Jezus bouwt verder

Soms kijken wij naar ons leven en zien we vooral wat niet goed is. Een muur met gaten. Een huis met scheuren. Een bouwproject dat nooit is afgemaakt. Maar Jezus kijkt niet alleen naar wat er nu staat. Hij ziet ook wat er nog gebouwd kan worden. Dat is hoop. Petrus maakte fouten. Toch bouwde Jezus verder met hem. Paulus had een verleden waar hij zich diep voor schaamde. Toch gebruikte Jezus hem om het evangelie te verkondigen. Een mens is nooit alleen zijn verleden. Bij Jezus kan een nieuw begin ontstaan.

Samen bouwen

Nehemia bouwde niet alleen. Dat is misschien wel een van de belangrijkste lessen uit zijn verhaal. Sommige mensen denken: "Ik moet alles zelf kunnen." Maar dat is niet waar. Je mag hulp vragen. Je mag samenwerken. Je mag zeggen: "Ik weet het niet." Of: "Kun jij mij helpen?" Ook op het werk is dat belangrijk. Een team waarin niemand hulp durft te vragen, kan snel vastlopen. Een team waarin mensen elkaar helpen, kan veel meer bereiken.

Goede samenwerking vraagt respect

Samenwerken betekent niet dat iedereen het altijd eens is. Dat lukt bijna nergens. Mensen denken verschillend. Ze hebben andere ervaringen. Andere talenten. Andere manieren van werken. Dat kan botsen. Maar je kunt leren om elkaar te respecteren. Een goede samenwerking vraagt: luisteren, afspraken maken, eerlijk zijn, elkaar helpen, fouten kunnen toegeven en elkaar vergeven. Dat zijn niet alleen mooie eigenschappen voor de kerk. Ze zijn ook heel belangrijk op het werk.

De bouwer en veiligheid

Een goede bouwer denkt ook aan veiligheid. Een muur moet niet zomaar omvallen. Een steiger moet stevig staan. Gereedschap moet goed worden gebruikt. Je beschermt jezelf en anderen. Dat lijkt misschien een praktische zaak. Maar zorg voor veiligheid is ook een vorm van liefde. Je zegt eigenlijk: "Het leven van de ander is belangrijk." Daarom horen goede werkomstandigheden bij goed werk. Wie leidinggeeft, heeft

verantwoordelijkheid voor de mensen die voor hem of haar werken. En wie zelf werkt, heeft ook verantwoordelijkheid om zorgvuldig te werken.

Voor vandaag

Misschien bouw jij vandaag letterlijk iets. Misschien werk je met stenen, hout of andere materialen. Maar misschien bouw je aan iets heel anders. Aan je gezin. Aan een vriendschap. Aan een team. Aan een kerk. Aan vertrouwen. Aan je geloof. Vraag jezelf eens af: Welke steen leg ik vandaag? Misschien is het maar een kleine steen. Een telefoontje. Een vriendelijk woord. Een eerlijk gesprek. Een excuus. Een gebed. Een helpende hand. Maar kleine dingen kunnen samen iets groots worden.

Als je het resultaat niet ziet

Dat kan frustrerend zijn. Je werkt. Je helpt. Je bidt. Je probeert. Maar je ziet weinig veranderen. Denk dan aan een muur. Wanneer je één steen legt, is er nog geen muur. Wanneer je tien stenen legt, misschien ook nog niet. Maar iedere steen hoort erbij. Zo kunnen ook kleine goede dingen betekenis hebben. Je weet niet altijd wat jouw woorden of daden bij een ander teweegbrengen. Misschien merkt iemand pas jaren later hoeveel jouw hulp heeft betekend.

God bouwt ook

Er is nog een diepere laag. Wij bouwen. Maar uiteindelijk is God Degene die het werk zegen. Psalm 127 zegt: “Als de HEER het huis niet bouwt, vergeefs zwoegen de bouwers.” (Psalm 127:1) Dat betekent niet dat we niets hoeven te doen. Integendeel.

We mogen bouwen. Werken. Plannen. Daar begint elk bouwwerk mee. Planning kan ook een gebed zijn. Ons inzetten. Maar we hoeven niet te denken dat alles van ons afhangt. Dat kan een enorme rust geven. Ik hoef de wereld niet zelf te bouwen.

**Een goed bouwwerk
begint met een plan.
Denk vooruit en begin.**

Jezus is het fundament

Wanneer Jezus het centrum van ons leven is, verandert ook ons werk. Dan bouwen we niet alleen voor onszelf. We mogen bouwen voor anderen. We mogen werken met eerlijkheid. We mogen mensen helpen. We mogen verantwoordelijkheid nemen. We mogen fouten herstellen. En we mogen weten: Mijn leven hoeft niet perfect te zijn om

waardevol te zijn. Jezus is niet alleen iemand die ons vertelt hoe we moeten leven. Hij is Degene op wie we mogen bouwen.

Neem mee

Een groot bouwwerk begint klein. Steen voor steen. Dag na dag. Ook een goed leven wordt zo opgebouwd. Niet door één grote prestatie. Maar door honderden kleine keuzes. Werk eerlijk. Help anderen. Vraag om hulp wanneer dat nodig is. Geef niet te snel op. En vooral: bouw je leven op Jezus.

Want wanneer alles verandert, blijft Hij betrouwbaar.

Vijf vragen

1. Waarom is een goed fundament zo belangrijk bij het bouwen?
2. Wat vind je mooi aan het verhaal van Nehemia en de mensen die samen de muur van Jeruzalem bouwen? (Nehemia 2-6)
3. Waarom kan het soms moeilijk zijn om hulp te vragen?
4. Waarop bouw jij op dit moment je leven?
5. Wat betekent het voor jou dat Jezus de hoeksteen en het fundament mag zijn van je leven? (1 Petrus 2:6-7; Mattheüs 7:24-27)

Even glimlachen en nadenken

Een gewone visser

Petrus was visser. Elke dag was hij bezig met boten en netten. Hij ging het Meer van Galilea op. Soms was er een goede vangst. Soms waren de netten leeg. Vissen was voor hem geen hobby. Het was zijn beroep. Daarmee verdiende hij zijn brood. Petrus wist waarschijnlijk heel goed hoe je moest vissen. Maar op een dag gebeurde er iets waardoor zijn leven een andere richting kreeg.

Jezus komt bij de boot

Petrus had een lange nacht gewerkt. Samen met andere vissers had hij niets gevangen. De netten waren leeg. Dan komt Jezus bij de boot. Jezus vraagt Petrus om opnieuw het meer op te gaan en de netten uit te werpen. Petrus antwoordt: “Meester, we hebben de hele nacht hard gewerkt en niets gevangen. Maar omdat U het zegt, zal ik de netten uitwerpen.” (Lucas 5:5) Ze doen wat Jezus zegt. En dan worden de netten zo vol met vis dat ze bijna scheuren. (Lucas 5:6-7) Petrus beseft dat hier iets bijzonders gebeurt. Hij staat tegenover Jezus. Niet zomaar tegenover een leraar.

“Volg Mij”

Jezus zegt tegen Petrus: “Wees niet bang. Voortaan zul je mensen vangen.” (Lucas 5:10) Daarmee bedoelt Jezus dat Petrus mensen bij Hem mag brengen. Petrus krijgt een nieuwe opdracht. Hij blijft niet alleen de man met de netten. Hij wordt een volgeling van Jezus. Lucas schrijft: “Ze brachten de boten aan land en lieten alles achter om Hem te volgen.” (Lucas 5:11) Dat is een bijzonder moment. Petrus laat zijn oude

leven niet zomaar achter omdat vissen slecht zou zijn. Hij ontdekt dat Jezus hem voor iets anders roept.

Je bent meer dan je werk

Daar zit een belangrijke les in. Petrus was visser. Maar Petrus was niet alleen maar visser. Zijn beroep vertelde iets over wat hij deed. Maar niet alles over wie hij was. Dat geldt ook voor ons. Je kunt timmerman zijn. Of chauffeur. Of schoonmaker. Of verpleegkundige. Of administratief medewerker. Of boer. Of vrijwilliger. Of je werkt helemaal niet meer. Je beroep kan belangrijk zijn. Maar het bepaalt niet jouw waarde.

Petrus maakt een grote fout

Petrus wordt een trouwe leerling van Jezus. Maar hij is niet perfect. Wanneer de Romeinen Jezus gevangennemen, wordt Petrus bang. Drie keer zegt hij dat hij Jezus niet kent. (Mattheüs 26:69-75) Daarna heeft Petrus veel verdriet. Hij heeft gefaald. Misschien denkt hij: "Nu is het voorbij." Maar Jezus schrijft Petrus niet af. Dat is misschien wel een van de mooiste dingen in zijn verhaal.

Jezus geeft hem een nieuwe kans

Na Zijn opstanding ontmoet Jezus Petrus opnieuw. Ook dan zijn er boten en netten. Petrus is weer aan het vissen. Hij heeft zijn oude beroep weer opgepakt. En opnieuw is Jezus daar. Na het ontbijt vraagt Jezus: "Simon, zoon van Johannes, heb je Mij lief?" (Johannes 21:15) Petrus zegt: "Ja, Heer, U weet dat ik van U houd." Jezus antwoordt: "Zorg dan voor mijn schapen." (Johannes 21:15) Jezus geeft Petrus opnieuw een taak. De man die ooit visser was, mag nu voor mensen zorgen.

Van netten naar mensen

Dat is een mooie verandering. Petrus had geleerd om netten uit te werpen. Nu mag hij leren om mensen te dienen. Hij hoeft geen perfecte man te zijn. Hij hoeft niet alles goed te doen. Hij mag leren. Hij mag groeien. En wanneer hij fouten maakt, mag hij opnieuw beginnen. Jezus heeft Petrus nodig zoals hij is. Maar Jezus laat hem ook niet zoals hij is. Hij verandert zijn leven.

Wat nemen we mee?

In boek hebben we gekeken naar allerlei mensen die werken met hun handen. Boeren. Herders. Vissers. Timmermannen. Pottenbakkers. Wijngaardeniers. Landarbeiders. Bouwers. Steeds zagen we weer een andere kant van werk. Werk kan mooi zijn. Werk kan zwaar zijn. Werk kan tegenvallen. Werk kan mensen met elkaar verbinden. Werk kan ook te belangrijk worden. Maar bij Petrus zien we iets dat al die verhalen met

elkaar verbindt: Je werk is belangrijk. Maar je werk is niet het laatste woord over je leven. Petrus was visser. Maar Jezus riep hem om Hem te volgen.

Jezus komt dichtbij

Misschien is dat wel de belangrijkste boodschap van dit eerste boek over “Werken in de Bijbel”. Jezus komt niet alleen bij mensen in de kerk. Hij komt ook bij de boer op het land. Bij de herder tussen zijn schapen. Bij de visser in zijn boot. Bij de timmerman in zijn werkplaats. Bij de bouwer op de bouwplaats. Jezus komt dichtbij in het gewone leven. Daar waar mensen werken. Daar waar ze moe zijn. Daar waar dingen lukken. En daar waar dingen mislukken.

En jij?

Misschien heb jij een baan. Misschien ben je met pensioen. Misschien zoek je werk. Misschien doe je vrijwilligerswerk. Misschien zorg je thuis voor anderen. Wat je ook doet: Jezus ziet jou. En Hij vraagt niet eerst: “Wat heb je allemaal bereikt?” Hij vraagt: “Wil je Mij volgen?” Dat is een heel andere vraag.

Neem mee

Petrus begon als visser. Hij eindigde als iemand die mensen hielp Jezus te volgen. Zijn beroep veranderde zijn waarde niet. Zijn fouten maakten hem niet waardeloos. En zijn nieuwe opdracht maakte hem niet belangrijker dan anderen. Hij bleef Petrus. Maar Petrus leerde steeds meer leven met Jezus. Daarom mogen ook wij ons werk serieus nemen. Ons inzetten. Onze talenten gebruiken. En tegelijk weten: Mijn werk is een deel van mijn leven. Jezus is de Heer van mijn hele leven. Dat is een mooie gedachte om mee te nemen naar de volgende boeken.

Vier vragen

1. Wat gebeurde er toen Petrus deed wat Jezus vroeg? (Lucas 5:4-11)
2. Wat vind je bijzonder aan het feit dat Jezus Petrus opnieuw een taak gaf nadat hij Hem had verloochend? (Johannes 21:15-17)
3. Waarom is jouw beroep niet hetzelfde als jouw waarde?
4. Wat betekent het voor jou om Jezus te volgen in je gewone leven?

